

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

XIV. ročník ● 4/2021

bezpečne v manželstve

O B S A H

Desatoro 4
4. PRIKÁZANIE
Š. Markuš

Covid 5
OČKOVANIE – MODLITBA
E. Komárik

Úvahy 6
ČRIEPKY
A. Činčuráková Tipulová

Téma 8
BEZPEČNÉ MANŽELSTVO
S. Slávik, R. Sochorová
/H. Tkáčová

Úvaha 17
ZLOST
J. Stupka

Zo školy 18
SESTRY ROYOVÉ
V NARNII
M. Mitánová

Reportáž 20
IZRAELSKÝ DENNÍK I
E. Bechná

Misia 24
BIBLIA V TANZÁNII
R. a R. Meszárošovi
YMCA HRHOV
B. Zelená/V. Vrajová

Úvahy z trolejbusu 29
CESTA K POZNANIU
Tomáš Komrska

Spod orecha 30
VZOSTUPY A PÁDY
B. Piatko

RELAX 31

Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej,
ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne nevyjadruje
duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €,
(podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:

IBAN: SK761100000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2021

Redakčná rada: Juraj Institoris, Tomáš Komrska, Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Števkó

Čestný člen: Štefan Markuš

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Dagmar Balková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,

e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Vyšlo:** 23. 4. 2021 **Tlač:** Alfa print, Martin

EV: 2670/08

ISSN: 1337-6985

ŽIJME VELIKONOČNĚ

Velikonoce slavíme jednou za rok, ale žít je máme každý den, tak to pověděl reformátor Martin Luther.

V listu apoštola Pavla Koloským se dočteme, jak žít velikonočně každý den: *Protože jste byli vzkříšeni s Kristem, hleďte to, co je nad vámi, kde Kristus sedí na pravici Boží* (Kol 3, 1).

Pro lidi, kteří byli vzkříšeni s Kristem začíná nový život. Kdo věří, co vykonal Pán Ježíš na kříži a přijme tento dar, tím má účast na smrti i životě Krista. *Seznam vašich hříchů, který svědčil proti vám, přibíli na kříž a tím jej navždy zničil. 15 Tak odzbrojil, zneškodnil a na pranýř postavil neviditelné síly, které vás držely v hříchu. Jak slavné vítězství! 20 S Kristem jste vstoupili do nové roviny života. Starý život vzal za své* (Kol 2, 14).

Đábel se ale stále snaží tuto nabytou svobodu a sílu k novému životu narušit. Nechce, abychom žili novým životem. A proto se snaží odvrátit náš pohled, naše zaměření od Krista, s kterým jsme vstoupili do nové roviny života.

A z tohoto důvodu nabádá apoštol Pavel křesťany v Kolosech: *hleďte to, co je nad vámi*. Gramatický tvar slovesa „hleďte“ umožňuje překlad: neustále hleďte. Tím nám Boží slovo říká, že to není jednorázová záležitost. Máme neustále hledat to, co je nad námi. Pochopitelně to není jen pohled na nebe, které je nad námi. Máme neustále zaměřovat náš pohled, naše hledání zaměřit na Krista sedícího na pravici Boží. Kristus sedící na pravici Boží se za nás přimlouvá (Řim 8, 34) a má v ruce veškerou moc a vládu (1Pt 3, 21–22) Takového Krista mějme stále na mysli, před očima.

Hleďte to, co je nad vámi dále rozvíjí: *Myslete na to, co je nahoře, ne na to, co je na zemi* (Kol 3, 2).

A vyjadřuje to jednoduchou a pochopitelnou větou. Tou větou ukazuje, že se blíží Boží království, které ještě plně na zemi nenastalo. Jde o naše směřování, na to, co myslíme, o co máme pečovat. Jde o naše vnitřní směřování, k Bohu a jeho království.

Žijeme ve světě naplněném lidskou svévolí a skutky lidské svévole, a jak snadno se nám stane, že naše myšlení, naše hlava „opustí nebe“ a přikloní se až příliš blízko tomu, co je na zemi. Tak se to stalo křesťanům v Kolosách, tak se to stává i nám, křesťanům dnes.

V řadě oblastí ve světě platí jiná pravidla, než jaká platí pro ty, kdo s Kristem povstali k novému životu. Žijeme ve světě, kde vládne nenávisť a ne láska, kde odpuštění není volbou pro vzájemné vztahy. Není snadné se v tom pohybovat a orientovat. Někdy to vede i k rezignaci a únavě. V této situaci jsem si vzpomněl na jedno přísloví, znám ho ze Švýcarska. Je to velmi drsné přísloví: „Kdo je až po krk v žumpě, nesmí věšet hlavu“. Ano, je to přísloví toho světa, mimochodem, to přísloví nemluví o žumpě, ale velmi drsně popisuje obsah žumpe. Ale doslovný překlad jsem si nedovolil napsat, abych neznesvětil stránky Dialógu.

Ano, není to příliš pěkný obraz, ale jak trefně popisuje situaci světa, ve kterém žijeme. Kolik lidí i kolem nás už nemá sílu k životu, nemá sílu dívat se na zprávy, nemá sílu už snášet, co život přináší a rezignují, svěsí hlavu, a tím se v tom všem ještě vymáchají.

A nehrozí toto nebezpečí i nám? Žijeme nejen ve světě, ale i ve společenství našeho sboru, naší církve, v našich rodinách. Jsme společenstvím omilostněných hříšníků a nevyhnou se nám spory, závist, hádky, pomluvy, a když se nás to třeba dotkne i osobně, jak rychle přichází ďábel, aby vzal naše myšlení, naši hlavu z nebe a vymáchal je v žumpě. Ano, na to si musíme dát pozor, nesmíme se nechat tlačit do žumpe, ale znovu myslet tím nebeským způsobem, a ne tím, co je na zemi. A jistě nejen myslet, ale podle toho i jednat.

Žijme velikonočně a hlavně, nevěšet hlavu! ■

DANIEL KOMRSKA,
kazatel Cirkvi bratskej v Brne.

STĽPČEK:

KLBKO

O mačkách, ktoré sú vari najprí-
tulnejší domáci maznáčikovia,
sa hovorí, že sú to jediné domes-
tikované zvieratá, ktoré by pre-
žili bez ľudskej pomoci, keby
sme ich vrátili do prírody. Kto
videl na záhrade loviť mačku
vie, že z vlastností šelmy nestra-
tila nič.

Aj pri hre loví. Možno ste videli
– aspoň na zábavných videách –
ako sa mačka hrá s kľbkom vlny.
Zatína doň pazúrikmi, preháňa
ho hore dole a nechápe, prečo
sa jej kľbko zmenšuje, rozmotá-
va a mení sa na dlhú, domotanú
niť. Aj keď sa akokoľvek snaží,
chytá do labiek, poťahuje, po-
skakuje hore-dolu – kľbko z nite
naspäť namotať nevie. Ani naj-
širšia koalícia mačiek nenamotá
do podoby kľbka vlnenú, roz-
pletenu niť.

Nepripomína vám to niečo?
Napríklad, hry súčasnej, vlast-
ne minulej, slovenskej vládnej
koalície. Vypadli z košíka volieb
v pomerne pevne namotanom
kľbku. Len ich rôzne záujmy
neumožnili uviazať uzlík. Aby
sa kľbko nerozmotalo a neroz-
padlo.

Vymeňme mačku za Hlas Sme-
ru, pridajme pazúriky médií
a kľbko sa zmení na pomotanú,
rozstrapkanú, nepoužiteľnú niť.
A tá vie ožiť a namotať sa späť do
kľbka iba v rozprávkach. Ale my
rozprávky čítame deťom. Ne-
žijeme v rozprávkovom svete.
A tak sa len pozeráme, čo pri-
nesie vláda premotaného kľbka.
Lebo taká rekonštrukcia vlády,
ako bola tá posledná, použiteľ-
né kľbko nenamotala. Aj keď na
prvý pohľad sa to môže zdať. ■

B. Piatko

4. PRIKÁZANIE:

Pamätaj na deň sobotného odpočinku,
že ho máš svätiť (Ex 20 ,7)!

ŠTEFAN MARKUŠ

Pri analýze štvrtého prikázania nás zaujme výzva *Pamätaj na deň so-
botného odpočinku*, lebo napovedá, že „deň bez práce“ v priebehu
putovania do zaslúbenej zeme neexistoval. Nábožní Židia síce vedeli,
že po dokončení stvoriteľského diela *...siedmy deň si Boh odpočinul
od všetkého, čo urobil* (Gn 2, 2), ale si neboli vedomí, že aj oni majú
nárok na odpočinok. Ani Adam a Eva v záhrade Eden o tom zrejme
nevedeli. Spôsob svätenia dňa odpočinku sa historicky etabloval
neskôr. Židia dodržiujú sabat, kresťania chodia do kostola v nedeľu
(niektorí aj v sobotu). Ateisti a agnostici odchádzajú do chalúp, špor-
tujú, chodia na výlety alebo navštevujú priateľov. Boh štvrtou vetou
napomína, že životný režim nie je náhodný jav. Je plánovaný, všetko
má svoj počiatok aj koniec. Disponibilný čas človeka je navyše dele-
ný na rozdielne činnosti. Na prácu, spánok, rekreáciu a iné aktivity.
Boh ponúkol slobodnú voľbu pri výbere termínu oddychu – či mys-
lel na rekreačný odpočinok modernej doby, nevieme. Uvedomujeme
si však, že Boh rozvrhol obdobie medzi zrodom a smrťou zmysluplne.
Stvoriteľ neba i zeme „vymyslel“ kalendár, čo je pre mnohých prekva-
pením.

Súhlasíme a berieme na vedomie, že jeden deň odpočinku v týž-
dni je „užitočný vynález.“ Bežne nám nenapadne, že formát „šesť plus
jeden deň“ je pôvodným projektom Božieho kalendára a je odvode-
ný z príkazu o *dni sobotného odpočinku*. Tento formát sa premietol
do kalendára Izraelského národa. Sabat, ako symbol dňa odpočinku,
je spätý s ukončením stvorenia. Úžitok zo dňa odpočinku majú mať
však všetci, dokonca aj zvieratá (Dt 5, 14). Kľúčovou zvestou Novej
zmluvy o dni odpočinku sú Ježišove slová: *Sobota bola ustanovená
pre človeka, a nie človek pre sobotu!* (Mk 2, 27). Sloboda voľby dňa
odpočinku je garantovaná, nie predpísaná.

Ustálený cyklus „šesť plus jeden deň“ má niekoľko teologicko-etic-
kých implikácií.

Po prvé, upozorňuje na dôležitosť odpočinku. Je protipólom ci-
vilizačných tendencií zdôrazňujúcich zmysel života v nepretržitom
hromadení a v spotrebovaní hmotných statkov pomocou telesnej
a duševnej práce.

Po druhé, sedemdňový cyklus je fyzikálne nezávislý od astrono-
mických javov a nekladú sa naň nijaké obmedzenia. Je pozoruhodné,
že žiadna spoločnosť, alebo politický systém, ho nedokázali zmeniť.
Revolučné Francúzsko v období rokov 1793–1805 sa snažilo uviesť
do praxe alternatívu 10-dňového týždňa a v bývalom Sovietskom zvä-
ze v rokoch 1929–1932 experimentovali s 5-dňovým aj 6-dňovým týž-
dňom. Pokusy o prelomenie židovsko-kresťanskej tradície boli vždy
neúspešné. Deň odpočinku je pripomenutím, že Izrael, ako národné
spoločenstvo, patrí Bohu a má si pripomínať svoje vyslobodenie zo
zajatia. Väčšinové kresťanské cirkvi si zvolili svätenie dňa odpočinku
v nedeľu, ako pamätného dňa zmŕtvychvstania Božieho Syna. ■

COVID – OČKOVANIE

EMIL KOMÁRIK

Zdá sa že môj príbeh Covidu smeruje k završeniu. Ako zákona bdely a poslušný občan, zašiel som si 10. marca po druhú dávku vakcíny Pfizer. A myslel som si, že ešte pár dní pobudnem v pokoji doma a bude. A potom to prepuklo. Takmer mi to pripomenulo obliehanie hradu. Nie že nejaké zlo. Ale séria časovo presne definovaných útokov. Na začiatok bombardovanie. Kašeľ, takmer nezvládnuteľný, tri dni po sebe. Jediný spôsob ako ho na chvíľu utlmiť, bolo pár hltov studenej vody. Ďalší atak v priebehu kašľa totálna strata čuchu. Tá veľmi neprekvapila, lebo čuch mi poriadne nefunguje od šesťdesiatky. Ďalší útok, odvodňovanie. Neschopnosť zadržať moč. Tiekol som ako prasknutý kohútik. Tri dni. A nový útok – teplota nad 38,5. Tri dni. Ospalosť a neschopnosť udržať bdely stav aspoň na hodinu v kuse. Nechutenstvo, odpor už k predstave, že budem musieť niečo dať do seba.

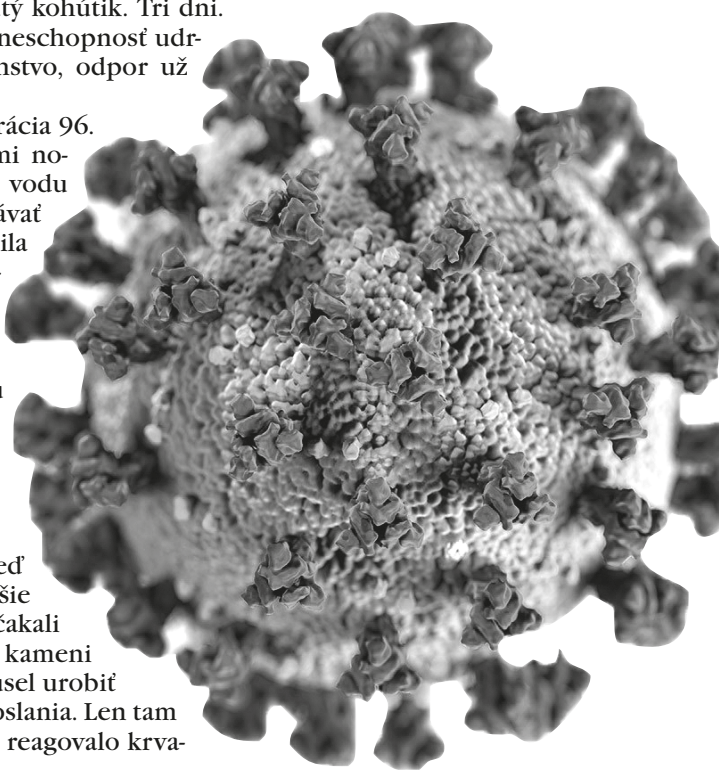
A potom ústup. 24. marca ráno teplota 36,5, saturácia 96. A pokoj v duši. Telo unavené, nohy nechceli veľmi nosiť, po dvadsiatich rokoch sa mi vrátil čuch, cítim vodu čaju, aj vôňu stromov za oknom a začínam dostávať chuť do jedla. Vraj moja karanténa včera skončila a môžem ísť medzi ľudí. Ešte chceme zistiť, či neohrozujem druhých a zajtra do prírody (na pár metrov). Paľo Prikryl, dúfam, že prejdeš miernejšou krivkou, ale aj takto sa dá prekonať. Chrániť ťa bude Hospodin pred každým zlom, On bude chrániť tvoju dušu. ■

MODLITBA

Môj Pane,

Vzývam ťa v túto hodinu rozhodnutia, vo chvíli, keď si bol najviac človekom a keď si podstúpil najväčšie utrpenie celého svojho života. Ja viem, ďalší deň ťa čakali bolesť a utrpenie, ktoré ti spôsobili ľudia, ale na tom kameni v Getsemane si bol celkom sám, a celkom sám si musel urobiť rozhodnutie, medzi ľudskou úzkosťou a vedomím poslania. Len tam bola tvoja bolesť a trápenie také veľké, až tvoje telo reagovalo krvavým potom na neznesiteľnú bolesť duše.

Môj Pane, vďaka tvojmu rozhodnutiu, mohol som aj ja a milióny mužov a žien urobiť rozhodnutie, že poslanie je viac ako pohodový život. Možno aj preto je pre mňa táto noc osamelej bolesti najzrozumiteľnejším sviatkom Veľkej noci ■

ČRIEPKY II

ANNA ČINČURÁKOVÁ TIPULOVÁ,
evanjelická farárka v Starej Turej

všetko

Pán Boh nám daroval svojho Syna a s Ním nám daroval všetko. Všetko, čo potrebuješ na prežitie plnohodnotného radostného života, je v Ježišovi! Všetko pre zvládnutie tvojho tu a teraz, v každej oblasti tvojho života. Ak máš Krista, nič viac nepotrebuješ. Slovo „všetko“ vyjadruje úplnosť. Vyjadruje, že tam nie je žiadne mínus. Žiaden nedostatok. Počujem, ako namietáš: „Ale ja nemám všetko! Nedostal som všetko! V mojom živote je veľa bolesti. Neraz som musel zápasiť s nedostatkom. Strácame svojich blízkych. Chýba nám zdravie! Trpíme!“

Áno. Bez Pána Ježiša počítaš straty, bolesti a ťažkosti. Bez Ježiša ti stále niečo bude chýbať. Bez Ježiša sa nikdy nebudeš cítiť spokojná, aj keby sa okolnosti zmenili. A napokon, keď sa raz budeš mať postaviť pred Jeho tvár, nebudeš mať pokoj v tom, kam ideš, či to, ako si žil, je dostatočné, aby ťa Boh prijal. Ale s Ježišom si prijal do života všetko, čo potrebuješ pre zvládnutie situácie, v ktorej sa práve nachádzaš! Dovoľuješ Mu, aby pracoval na tvojom živote a premieňal zlé na dobré. Straty na plnosť.

A my vieme, že milujúcim Boha, povolaným podľa rady (Božej), všetky veci slúžia na dobro (R 8, 28).

Ten, ktorý neušetril vlastného Syna, akoby nám nedaroval s Ním všetko? (R 8, 32)

Ubezpečujem ťa, milé Božie dieťa, máš všetko pre zvládnutie situácie, v ktorej sa nachádzaš!

medzi dverami

Včera ma môj syn zastavil len tak medzi dverami na polceste do postele a opýtal sa niečo veľmi dôležité, z čoho vznikol hlboký rozhovor. Tak sme stáli na chodbe dobrú trištvrtu hodinu a debatovali o vážnych veciach a aj ostatné deti začali pomaly vyliezať v pyžamách zo svojich izieb a zvedavo počúvali. Napriek tomu, že sme predtým strávili poobedie spolu v prírode a rozprávali sa o všetkom možnom i nemožnom a priestoru na dôležité témy bolo až – až, zrazu som vedela, že presne toto je tá chvíľa, ktorú si moje deti budú pamätať navždy, a ktorá ich ovplyvní. Zrazu som vedela, že nesmiem premárniť

príležitosť. Dôležité zastavenia a odpovede na otázky, ktoré by sme chceli počuť, prichádzajú často iba tak, neočakávane medzi dverami, keď vonkomcom nie sme pripravení.

Na jednom tábore cestou na obed, práve keď som zamykala ubytovňu, sa ma jeden chlapec iba tak mimochodom opýtal: „Pani farárka, a ako môžem ísť do neba?“ Chcelo sa mi povedať: Zlatko, teraz ideme na obed, pozri, všetky skupiny sú zoradené a čakajú, potom sa porozprávame, ale Duch mi našepkal, že toto je tá chvíľa medzi dverami, keď treba reagovať. Večer ten chlapec odovzdal život Ježišovi.

Vietor veje, kam chce: čuješ jeho hlas, ale nevieš, odkiaľ prichádza a kam ide: tak je s každým, kto sa narodil z Ducha (Ján 3, 8).

Tu anjel Pánov hovoril Filipovi: Vstaň a choď na juh, na cestu, čo vedie z Jeruzalema do Gazy a je pustá. I vstal a šiel. A hľa, muž z Etiópie, eunuch, dvoran etiópskej kráľovnej Kandáky, správca celého jej pokladu, ktorý prišiel do Jeruzalema, aby vzýval Boha, vracal sa (domov); sedel na svojom voze a čítal proroka Izaiáša. I povedal Duch Filipovi: Pristúp a pripoj sa k vozu! (Sk. 8, 26–30)

Maj oči a uši otvorené! Možno ťa dnes Duch pozve do rozhovorov, ktoré premieňajú, ktoré ovplyvňujú – oddeľujú život od smrti. Často sa to deje iba tak... medzi dverami na polceste...

zacheus

Každý deň vychádzam na svoj strom. Strom, ktorý kompenzuje moje handikepy a zvyšuje to málo se-

bahodnoty, čo mám. Držím sa ho ako kliešť, je mojou istotou v tvrdom svete vysokých nárokov. Každý deň naň vychádzam, aby som sa cítila dôležito a ľudia videli, že som tu, že existujem. Zo svojho stromu kričíš: „Hej! Vidíte ma? Aj ja som tu! Potrebujete ma!“ A zároveň sa bezpečne schovávaš v jeho listoch, ktoré prikryjú tvoje nedostatky.

Jedného dňa si si zastal, Majstre, pod mojím stromom a povedal si: „Pod dole! V tvojom dome musím dnes zostať!“ Pamätám sa, ako sa mi podlomili kolená, keď si vyslovil moje meno. Ešte pred stvorením sveta si ma poznal a miloval. Tebe nemusím nič dokazovať. Ty, ktorý si prišiel zhora, si sa na mňa nikdy zhora neďíval. A prišiel si zhora dole, aby si zachránil takých ako ja, takých, čo sami sebe potrebujú dokázať, kto sú, pretože inak by neboli. Workoholici, podvodníci, nemilovaní, klamári, s nízkym sebavedomím, zranení, odstrčení, ohrdnutí... Takí sme.

A ty chceš s nami zostať.

A hľa, muž menom Zacheus, ktorý bol nad colníkmi a bol bohatý, žiadal si vidieť Ježiša, ktorý to je. Ale nemohol pre zástup, lebo bol malej postavy. Pobehol teda vopred a vyliezol na divý figovník, aby Ho videl, lebo mal ísť tadiaľ. Keď Ježiš prišiel na to miesto, pozrel hore na neho a povedal mu: Zacheus, zostúp rýchlo, lebo v tvojom dome musím dnes zostať. A zostúpil rýchlo a prijal Ho s radosťou (Lk 19, 2 – 6).

Skôr, ako som ťa utvoril v živote matky, poznal som ťa (Jer 1, 5).

Čo je tvoj strom? Zostúp z neho! Ježiš chce s Tebou zostať. ■

bezpečně v manželství

Zdroj:
Evanjelický východ 1/2021, 3/2021

4 ZÁKONY FUNGUJÚCEHO MANŽELSTVA

SLAVOMÍR SLÁVIK

riaditeľ Slovenského evanjelizačného strediska

Teológ Lewis Smedes hovorí, že manželstvo je malý ostrov istoty v neistom svete. Vo svete, v ktorom nevieme, čo nás čaká, si s jedným človekom môžeme povedať, že spolu všetkým prejdeme a že sa na seba môžeme spoľahnúť. Hocičo by sa dialo. Je to skvelá vec. Je to nádej do budúcnosti.

A predsa mnohí povedia, že treba byť flexibilní a nemusíme si navzájom sľubovať, že budeme spolu v dobrom aj zlom. Ale tým vlastne hovoria: „Budme spolu, zažime pekné veci, ale keď to bude pre mňa nevýhodné, tak ťa v tom nechám.“ Vtedy sa bojíme nielen neistého sveta, ale aj toho, že nás ten druhý opustí. Predstavte si, že vojak povie svojim spolubojovníkom: „Budem spolu s vami bojovať, kým sa nám bude dariť, ale keď budeme v ohrození, odchádzam z armády.“ Manželstvo je, že sme spolu v dobrom aj zlom. Prejdeme všetkým spolu. Sme malý ostrov istoty v neistom svete. Ale funguje manželstvo? Dokáže prežiť? Samozrejme, že funguje. Jimmy Evans tvrdí, že tak ako lietadlo, ktoré letí, len tak náhodou zhora nespadne, lebo podlieha zákonom aerodynamiky, podobne aj manželstvo podlieha určitým zákonom. Keď sa ich držíme, tak obstojí a bude skvelé. Zákony pre dobré manželstvo nájdeme v Biblii: *Preto opustí muž svojho otca i matku a príľne k svojej žene a budú jedno telo. Obaja, človek i jeho žena, boli nahí, no jeden pred druhým sa nehanbili* (G 2, 24–25). Nachádzame tu 4 zákony fungujúceho manželstva:

Zákon číslo 1 – Základ

Človek, s ktorým som v manželstve, je už pre mňa číslo jeden na celý život. Je napísané: *Opustí muž svojho otca i matku*. To znamená, že opustí aj tie najbližšie vzťahy, ktoré má. Presunie ich na druhé miesto. Už to nie je rodina, z ktorej pochádzam, kamaráti, pracovný kolektív a dokonca ani deti. Číslo jeden je pre mňa môj manžel, moja manželka. Ak som unavený po práci a mal som ťažký deň a prvý kto mi napadne, aby som sa s ním porozprával, je môj otec, mama alebo kamarát a nie moja manželka, tak je to problém. Môj manželský partner má byť číslo jeden v mojom živote.

Zákon číslo 2 – Dobré úsilie

Druhý zákon je o tom, že manželský vzťah rozvíjam. Snažím sa, zápasím, aby bol pekný. ...*opustí muž svojho otca i matku a príľne k svojej žene*. Slovo „príľne“ v slovenskom jazyku tak trochu zavádza. Akoby to bolo niečo, čo sa deje automaticky, samo od seba, pasívne. Ale v skutočnosti pôvodné hebrejské slovo *Dabaq* znamená, že sa snažím, zápasím,

vynakladám úsilie. Mylná predstava je, že nájdem toho pravého, tú pravú a bude to ono po celý život. Slovo „príľnúť“ znamená starať sa, aby vzťah rástol a rozvíjal sa. Keď dvaja spolu chodia, berú na seba ohľad, pekne sa oblečú, navoňajú sa, snažia sa spolu pekne rozprávať, neurážať sa navzájom, prekvapiť sa... A toto sa musí diať aj ďalej, ak má vzťah rásť. Ale nedeje sa to samo od seba.

Zákon číslo 3 – Jedno telo

Mnohí si myslia, že cieľom manželstva je nerozvieť sa. To je však pasívny pohľad – dávať pozor, aby sa niečo zlé nestalo. Ale cieľom manželstva je jednota. To je aktívny pohľad. Znamená to, že hľadáme a zápasíme o spoločnú budúcnosť. Nikto nie je dominantný a druhého neutláča. Byť jedno telo znamená, že keď druhého niečo bolí alebo trápi, tak to trápi aj mňa. Keď druhému ubližujem, ubližujem sám sebe. Učíme sa jeden druhému s radosťou prispôbiť. Jeden druhému sa podriaďujeme.

Zákon číslo 4 – Čistota

Štvrtý zákon manželstva je o čistote. ... *obaja, človek i jeho žena, boli nahí, no jeden pred druhým sa nehanbili*. Prví ľudia sa začali hanbiť a skrývať až potom, ako prvýkrát zhršli. Kým sme čistí, kým máme čisté myšlienky, nemusíme sa jeden pred druhým skrývať. Máme priamy a pekný vzťah. Ale keď svoje srdce prestávame mať čisté, tak k sebe strácame dôveru a blízkosť. Lebo blízkosť je len tam, kde je dôvera a dôvera je len tam, kde je pravda a čistota. Keď cítime, že druhý nie je priamy a pravdivý, že niečo skrýva, zahmlieva, nevieme mu dôverovať. Necítíme sa v bezpečí. Tak sa pozrite na svoje vzťahy a manželstvá. Porozprávajte sa o týchto zákonoch a kde treba, upravte svoj vzťah, aby ste v ňom našli naplnenie. Boh nestvoril manželstvo preto, aby sme sa trápili, ale aby sme zažili radosť a užili si život. A mimochodom, všimnite si, že tak, ako si my dávame záväzok prejsť spolu neistým svetom, tak nám aj Boh dal sľub, že nás neopustí. V dobrom, ani v zlom. Niekedy nevieme, prečo sa nám v živote deje, čo sa nám deje. Ale keď sa pozrieme na kríž, jednu vec vieme s istotou: To ťažké, čo zažívame, určite nezažívame preto, že by Bohu na nás nezáležalo. Tak nech sa vám darí vo vašich manželstvách. ■

ŽIADNE DOBRÉ MANŽELSTVO SA NEDEJE AUTOMATICKY

„Rozhovor s **RENATKOU SOCHOROVOU** vnímam ako vzácny čas, kedy som mohla hlbšie nakuknúť pod pokrievku príprav celoslovenskej kampane Národný týždeň manželstva. Rozprávali sme sa aj o tom, ako sa zladujú manželia Sochorovci, ako randili a randia, aké sú riziká „manželskej izolácie“, alebo ako zavrieť „zadné dverka“ pred únikom z manželského vzťahu. Naším spoločným cieľom bolo predstaviť vám tému tohtoročnej kampane, a tak sme sa rozprávali aj o tom, ako si uchovať manželstvo, ktoré je bezpečným miestom, v ktorom manželia spoločne zažívajú blízkosť, radosť a požehnanie. A napokon, v rozhovore sú známe medzilitulky – na ich znenie som si požičala témy kampane Národný týždeň manželstva z uplynulých jedenástich ročníkov. Ak sú vám tieto slogany blízke alebo sympatické, som rada. Znamená to, že ste v manželstve, ktoré je výzvou, a predsa ostáva veľkým darom.

Teším sa z vás a s vami. Len tak ďalej!“ **HEDWIGA TKÁČOVÁ**

Spolu na ceste

Začnime trochu retro otázkou. Skôr ako si povedala svojmu manželovi Vladovi „áno“, ako ste spolu trávili čas? Ako randili mladí vašej generácie?

Neviem, či tak randili koncom 80-tych rokov všetci, no naše randenie, alebo chodenie (ako sa to vtedy volalo) bolo skutočným chodením. Počas tri a pol roka sme nachodili stovky kilometrov (hoci vtedy neexistovali aplikácie, ktorými by sme si to zmerali). V tom čase nebolo módou chodiť si niekam „sahnúť“

a my sme na to neboli zvyknutí ani z našich rodín, a teda nám to vôbec nenapadlo. Skôr sme chodili na výlety do prírody – a to nám zostalo až dodnes. Veľa spoločného času sme strávili na vysokoškolskej mládeži, ktorej sme boli súčasťou a v službe, do ktorej sme boli zapojení.

Spomínaš si na radu mamy alebo otca ohľadom tvojho partnera? Držala si sa tohto odporúčania, aj keď prišiel Vlado?

Spomínam si na jednu úsmevnú radu mojej maminky: „Nemusíš sa zavesiť na prvú slivku!“ Túto

radu som si vysvetlila ako odporúčenie neuspokojiť sa s niekým, s kým nezdieľam rovnaké hodnoty. Neuspokojiť sa, kým si nie som istá a nepodľahnúť tlaku času, len preto, aby som rýchlo mala vzťah...

Ako to dopadlo? Držala si sa tejto rady?

Jasné. Ale hneď „prvá slivka“ sa ukázala ako výborná partia, a tak som už ďalej nehládala (smiech).

Manželstvo – viac ako papier

V manželstve si 29 rokov. Ako hodnotíš tento čas?

Ako vzácny dar a veľké dobrodružstvo! Prešli sme spolu naozaj kus cesty, a keď sa pozriem späť, nebola ani trochu nudná. Narodili sa nám štyri deti, a tie nás dlho udržiavali v pohotovosti aj kondícii. Počas prvých 20-tich rokov sme sa i päťkrát sťahovali a vždy nanovo tvorili náš domov. Zažili sme spolu kopu srandy a smiechu, no aj chvíle, keď sme spolu oplakávali straty. Užívali sme si naše priateľstvo, no tiež sme sa učili, ako ďalší konflikt vyriešiť lepšie ako ten predchádzajúci... Mali sme veľa príležitostí požiadať o odpustenie a tiež ho dať.

Ako sa mení vaše manželstvo? V čom už dozrieva? V čom je stále svieže?

Myslím si, že s pribúdajúcimi rokmi už neberieme chyby a zlyhania tak dramaticky. Máme už – k sebe samému aj tomu druhému – viac milosti. Určite sa stále lepšie poznáme – už dobre vieme, čo toho druhého vytáča, čo mu prekáža, ale aj čo má rád a čo je preňho dôležité. A, myslím si, že sme sa to naučili nielen akceptovať, ale tiež si vedome vychádzať v ústrety. Rezignovali sme na snahu zmeniť niektoré iritujúce zvyky toho druhého. Nehovorím, že sa nám to darí vždy, no sme si toho viac vedomí, a to dosť pomáha. Zdá sa mi (no možno si to len nepamätám), že sa spolu smežeme viac ako v prvých rokoch nášho vzťahu a že je v našom vzťahu viac ľahkosti. Možno to súvisí aj s tým, že už máme dospelé deti (hoci dve ešte stále žijú s nami) a možno s tým, že sme stále viac partnermi ako rodičmi.

On a ona – jednota v rozdielnosti

Čo vás ako manželov najviac spája?

Spoločné hodnoty a dôverné priateľstvo. A určite nás veľmi spojili aj náročné situácie, ktoré sme spoločne prekonali – spomínam si, napríklad, na to, ako naša dcéra v 6-tich týždňoch vypadla z kočíka a my sme sa

naliehavo modlili o Boží zásah. Táto silná skúsenosť nás vtedy viedla k spoločnému rozhodnutiu každý večer sa spolu modliť s našimi (vtedy dvoma) deťmi a žehnať im, hoci ony vtedy ešte do toho nijako aktívne vstúpiť nemohli. No a keď trochu podrástli, do tohto večerného rituálu sme aktívne zapojili aj ich. K jednote medzi nami určite prispieva aj služba, v ktorej stojíme spoločne, alebo v ktorej sme si navzájom podporou.

V čom sa líšite? Sú rozdiely medzi vami zároveň tým, čím sa dopĺňate (alebo je to len fikcia)?

Sme rôzni naozaj v mnohých oblastiach. Vyberiem aspoň jednu: Líšime sa, napríklad, v tom, ako sme organizovaní. Ja som u nás ten organizačný typ – milujem systém, plánovanie, schémy, tabuľky,... Pre Vladka je toto všetko ťažká práca, zato ho nijako nevyrušujú nečakané udalosti. Najmä v našej spoločnej službe vnímame, že táto rozdielnosť je veľkým benefitom. Ja som v našej službe tým, kto premýšľa strategicky, „rozkrokuje“ úlohy a tiež doťahuje detaily. Vladko vnáša do toho, čo robíme, spontánnosť, otvorenosť pre nečakané výzvy a tiež stabilitu a pokoj, keď niečo práve nejde podľa plánu. A čo si na jeho odlišnosti vážim najviac, je, že je vždy pripravený odložiť plánovanú úlohu, ak vidí naliehavú potrebu! Naozaj vnímam, že každý z nás prispieva svojimi silnými stránkami a pomáha tomu druhému s jeho slabými. Takto sa nám spoločne darí tvoriť niečo, čo by ani jeden z nás nedokázal sám.

Bezpečné prostredie

Národný týždeň manželstva 2021 bol definovaný ako príležitosť tvoriť či posilňovať atmosféru bezpečia v našich manželstvách. Jedna z tém bola aj „nuda v manželstve“. Pandémia zatvorila dvere aktivitám, na ktoré sme boli

zvyknutí. Je možné túto situáciu naozaj vnímať ako príležitosť aj pre manželstvá na Slovensku? V čom sú podľa teba riziká „manželskej izolácie“? Manželská izolácia môže byť problémom najmä tam, kde už predtým existovali vo vzťahoch nevyriešené veci, no vďaka za neprázdnenosti sa darilo im uniknúť. Teraz niet úniku. Dôsledkom izolácie môže byť aj zovšednenie toho druhého a manželského vzťahu, keďže nám partner/ka nestihne chýbať. Izolácia tiež spôsobuje nedostatok vonkajších podnetov, ktoré prinášajú do nášho vzťahu nové témy pre rozhovory, a preto je dobré cieľene takúto podnety hľadať. V online dobe máme našťastie množstvo možností ako na to.

Riaditeľ britského výskumu Marriage Foundation Harry Benson hovorí, že hoci nám zoznamovacie kancelárie rady hovoria, že úspešný vzťah je o kompatibilite, v skutočnosti sa mylia. Oveľa viac závisí od toho, ako zvládame naše rozdiely. Benson manželom pripomína, aby sa vyhýbali štyrom veciam, ktoré znamenajú STOP rozvoju manželstva: *Štítavanie skóre* (ty si urobil to, ja ono); *Tušenie zlého úmyslu* (je milý/á, čo odo mňa chce); *Odchod* (vyčúvanie zo situácií, ktoré sa majú riešiť) a *Ponižovanie*. Aké ďalšie prevenčné opatrenia manželom odporúčaš?

Podľa mňa je potrebné vnímať problémy ako spoločnú úlohu, s ktorou sa potrebujeme popasovať a za ktorú sme zodpovední obaja. Vnímať naše spolužitie ako hru, kde sme v jednom tíme a hráme spolu, nie kde stojíme proti sebe ako súper. A v konfliktoch nevytvárať aliancie so svojimi priateľmi či rodinou. Ak potrebujeme pomoc zvonku, požiadať o ňu niekoho nestranného, alebo niekoho, kto fandí nám obojom, nielen jednému z nás.

Hovorili sme o rozdieloch. Sú rozdiely medzi tebou a tvojím manželom aj spúšťače konfliktov? Hádate sa vôbec?

Myslím si, že rozdielne pohľady sú u nás hlavnými spúšťačmi konfliktov. My obaja (možno aj

len drobnosť. Prišli sme na to, že nakoniec to aj tak raz budeme musieť „odtiaľ vymiesť“, a potom to bude boľavejšie.

Recepty na dobré manželstvo

Keď premýšľam nad manželstvom, asi viacerým z nás by sa hodil taký „manželský semafor“ (slovo „semafor“ je teraz také populárne). Visel by na stene v kuchyni a svietil na zeleno, keď je medzi manželmi všetko v poriadku. Červená by určite blikala! Aby nás to vyrušovalo a nedalo nám tváriť sa, že je vlastne všetko „v poriadku“. Najviac praktické by podľa mňa bolo oranžové svetlo – signalizovalo by, že sa blížime ku kríze a je potrebné niečo urobiť. Majú aj manželia Sochorovci občas oranžovú (alebo vyčkávať na červenú)? Ako sa v ťažších časoch usilujete oživiť svoje manželstvo?

Oranžová väčšinou (rovnako ako na semafore) nesvieti veľmi dlho a zrazu si len uvedomíme, že už je červená. Nám oranžová svieti napríklad vtedy, keď jedného z nás niečo škrie – keď nejde o nič dramatické, no predsa nenápadne plazivé... Vieme, že pomôže, aby sme o tom hovorili skôr, ako sa k tomu nabalia ďalšie veci. Preto sme sa pred mnohými rokmi rozhodli vyhradiť si raz do týždňa spoločný manželský čas, kedy máme okrem iného príležitosť takúto veci otvoriť skôr, ako naskočí červená. Vtedy to väčšinou ešte vieme vyriešiť pomerne ľahko.

Pani Oľga Feldeková, známa prozaička a zabávačka, v jednom rozhovore povedala, že vo svojom manželstve s (evanjelikom) Lubomírom Feldekom ešte nezaznamenala žiadnu krízu! „Myslím si, že naše manželstvo bolo super. Mne sa totiž počas celého manželstva darí klamať môjho muža, že som múdra. Doteraz mi to verí a teší sa, že

žije s múdrou ženou (...) myslím si, že keby na to prišiel po toľkých rokoch manželstva, tak sa nič hrozné nestane.“ Je to, samozrejme, humorná odpoveď, vlastná osobnosti pani Feldekovej. Ale čo ak kríza v manželstve naozaj nastane? Čo má byť prvým krokom?

Prvým krokom je pripustiť si, že niečo nie je v poriadku a rozhodnúť sa, že s tým niečo chceme urobiť. No a potom sa pokúsiť odhaliť skutočnú príčinu konfliktu, pretože tá nemusí byť zjavná na prvý pohľad. K tomu pomôže naozaj počúvať svojho manželského partnera a spoznať jeho uhol pohľadu.

Hráme spolu

Biblický verš z knihy Genezis hovorí, že muž aj žena majú opustiť rodičov a priľnúť k sebe. Tieto slová sa akoby prihovárali v prospech manželskej vernosti. Podľa mňa sú tiež protikladom „mnohopartnerstva“. Nemávame viacero partnerov naraz, ale zato jedného za druhým... Kde sa podľa tvojho názoru stala chyba?

Jedna babička to vyjadrila takto: „Ľudia sa dnes rýchlo vzdávajú.“ Uverili sme tomu, že vo vzťahoch pôjdu veci prirodzene (bez akéhokoľvek úsilia), ľahko a rýchlo. Nechce sa nám zabojskovať a ak aj áno, tak čakáme, že výsledky sa dostavia rýchlo a bez toho, aby sme museli niečo zmeniť. Aj preto jedným zo sloganov NTM je: „Dobré manželstvo sa neudeje automaticky, je to vzťah, o ktorý sa potrebujeme starať.“ Ďalším trendom, ktorý celoživotným vzťahom nepraje je to, že egoizmus sa stal spoločensky prijateľným a vlastné uspokojenie sa stalo vysokou hodnotou.

Akým spôsobom si ty zavrela „zadné dvierka“ pred únikom z manželského vzťahu? Vďaka Bohu a ľuďom, ktorí

V tomto roku oslávi **Renatka Sochorová** so svojím manželom Vladom tridsať rokov spoločného života v manželstve. Sú rodičmi 4 detí vo veku od 18 do 27 rokov. Viac ako 15 rokov spoločne pracujú v medzinárodnej misijnej organizácii Youth With A Mission, v rámci ktorej slúžia rodinám a párom. Na jednej z konferencií tejto organizácie stretli v roku 2007 Richarda Kane-a, zakladateľa NTM vo Veľkej Británii, ktorý ich nadchol myšlienkou priniesť túto promanželskú kampaň aj na Slovensko. K tejto práci a službe sa odhodlali v roku 2009 a o dva roky neskôr začali koordinovať kampaň Národný týždeň manželstva na Slovensku. Renatka rada spoznáva nové miesta, miluje turistiku a v poslednom roku s manželom Vladom opäť objavuje čaro bicyklových výletov. Veľmi si tiež užíva „dospelácky“ vzťah s vlastnými deťmi a možnosť pozorovať, ako hľadajú svoju vlastnú cestu v živote, aj vo vzťahu s Bohom.

preto, že sme prvorodení) sme niekedy presvedčení, že práve môj pohľad je ten správny. Ak si dostatočne skoro nepripomenieme, že „iné ≠ zlé“, dochádza ku konfliktu. V našich hádkach väčšinou nepoužívame silné slová a už vôbec nie gestá alebo nejaké predmety, skôr veľmi dôrazne vyjadrujeme svoje výhrady a po počiatočnej snahe presvedčiť toho druhého o svojej pravde, sa nakoniec odhodláme skúsiť porozumieť pohľadu partnera – vtedy vieme, že sme už na dobrej ceste. Dostať sa až sem však nebýva vždy také rýchle a jednoduché. Za tie roky sme sa naučili nezametať napätia a sklamania pod koberec, a to ani vtedy, keď je to

formovali moje presvedčenia, bolo pre mňa úplne prirodzené a nespochybniteľné, že z manželstva sa neodchádza. Nevieť to vysvetliť, no pre mňa sa sobášom niečo veľmi významné zmenilo – zmenil sa môj postoj ku konfliktom a ťažkostiam v manželskom vzťahu. Uvedomila som si to už pri našom prvom manželskom konflikte. Vtedy som sa pristihla pri tom, že si nekladím otázky typu: „Má to zmysel?“ „Je to naozaj ten pravý?“ (tak ako som to robila počas randenia). Sama seba som sa pýtala: „Ako to vyriešime?“ „Ako sa naučíme spolu žiť tak, aby nám bolo spolu dobre?“ No a spolu s Vladkom sme úplne vedome „zadné dvierka“ zatvorili aj tým, že sme sa rozhodli, že slovo „rozvod“ či „rozchod“ nikdy nevyslovíme – ani v afekte, ale ani zo žartu.

NTM (2011–2021) – Náš príbeh

Podme na začiatok. Národný týždeň manželstva na Slovensku prináša už jedenásty rok podnety a tipy, ako môžeme svoj manželský život rozvíjať a spestriť. Ako si sa dostala k tejto službe? Alebo si kampan NTM našla teba?

Skôr to druhé. Bolo to pred 14-timi rokmi. V tom čase sme už s Vladkom pracovali v misijnej organizácii Youth With A Missi-

on. Prostredníctvom tejto organizácie sme sa zúčastnili na každoročnej európskej konferencii pre tých, ktorí stoja v službe rodinám a manželstvám. Tam sme stretli Richarda Kane-a, zakladateľa NTM v Británii. Keď nám predstavil myšlienku Týždňa manželstva, bola to láska na prvý pohľad. Nápad priniesť pozitívnu kampan pre povzbudenie a posilnenie tých, čo žijú v manželstvách, a to nielen do kresťanského sveta, ale do celej spoločnosti, ma okamžite nadchol. Bol to silný impulz, aby sme sa začali s Vladkom modliť, či nás Pán Boh do toho náhodou nevolá... a On nás zavola.

Nik z nás si asi nevie celkom predstaviť, čo všetko služba v rámci kampane zahŕňa. Čo asi netušíme, že je náplňou vašej služby pre NTM?

Na prvý pohľad možno nie je zrejmé, že súčasťou našej služby je oslovovať rôzne médiá, aby sa venovali téme manželstva a informovali o kampani, keďže chceme, aby táto iniciatíva mala celospoločenský rozmer. V tejto úlohe sa vôbec necítim ako ryby vo vode, no vieme, že je to dôležité, a tak to robíme najlepšie, ako vieme. Do kampane taktiež pozývame známe tváre (tento rok to bol profesor V. Krčméry) alebo odborníkov, ktorí prinášajú užitočné informácie (tento rok to bol riaditeľ Marriage Foundation Harry Benson a odborník na poradenskú prácu s dospelými Zoltán Matyus). Našou úlohou je tiež koordinovať jednotlivé úlohy a súčasti kampane, aby všetko bolo pripravené a pekne do seba zapadalo. No a ďalšou neviditeľnou úlohou je udržiavať prepojenie s medzinárodným „Marriage Week“.

Čo dnes pociťuješ ako najväčšie problémy?

Najväčšou výzvou je nájsť ľudí, ktorí majú srdce pre manželstvá a kapacitu zapojiť sa do tejto kampane aj na národnej úrovni. Nájsť ďalších ľudí, ktorí by

v národnom tíme prevzali úlohy, ktoré zatiaľ supľujeme, napr. spomínaný styk s médiami či využívanie sociálnych sietí.

Ako by si doplnila túto slovnú hračku: Mám pre vás dve správy o manželstve. Jednu dobrú a jednu zlú. Začneme tou zlou...

Manželstvo je ťažšie, ako si väčšina ľudí pred vstupom doň myslela. Odhalí všetky naše nedokonalosti a preverí naše odhodlanie aj presvedčenia. Manželstvo môže byť lepšie, ako sme si mysleli, pokiaľ neignorujeme návody jeho Tvorcu! ■

Tesne pred zadaním čísla do tlače sme sa dozvedeli, že Sochorovci potrebujú pomoc.

V nedeľu 18. apríla ich dom postihol požiar. Zhorela celá drevená prístavba, kde skladovali mnoho vecí pre osobnú potrebu aj službu. Požiar taktiež zničil auto a než hasiči stihli požiar uhasiť, tak aj časť domu – strechu nad kuchyňou a jej vonkajšiu fasádu. Požiar sa vďaka Bohu zastavil na stene len pred nedávnom zrekonštruovanej časti, ktorá stihla ohoriť len sčasti a zvonku.

Prosíme, modlite sa za nich a ak môžete podporte ich finančne.

Veľmi ďakujeme a vážime si každé Vaše rozhodnutie.

Číslo účtu na zbierku:

SK73 6500 0000 0036 5001 8345

BEZPEČNE V MANŽELSTVE Národný týždeň manželstva 2021 „doma“. Podaril sa najlepší ročník.

HEDWIGA TKÁČOVÁ

Uplynulých desať ročníkov vytvárala kampaň Národný týždeň manželstva na Slovensku platformu pre podujatia, ktoré pre manželov organizovali lokálni dobrovoľníci alebo združenia. Tento rok to bolo iné a vzhľadom na pandemickú situáciu sa aktivity odohrávali doma. Národný týždeň manželstva (NTM) prebiehal v našich obývačkách. Oslovil stovky manželských párov, zoštvoľnil návštevu webovej stránky kampane (www.ntm.sk) a priniesol požehnané ovocie.

Áno, mnohí z nás cítili nostalgiu za osobnými stretnutiami, ktoré tu boli po minulé roky, ale tú sprevádzala i veľká vďačnosť, že sa napriek ťažkostiam aj tento rok podarilo čosi pekné. Koordinátorka kampane na Slovensku Renatka Sochorová je za tento ročník vďačná: „Bol naozaj jedinečný a teším sa, že mnohí sa nedali odradiť limitujúcimi podmienkami, ale využili ich, aby zažili niečo úplne nové.“

Manželstvo ako bezpečné prostredie

V rámci „NTM doma“ nás čakalo osem podnetov, ako pestovať v manželstve „bezpečné prostredie“. Sústredili sme sa na oblasť manželského záväzku, na kritiku, neúctu, prijatie, nudu, egoizmus, priateľstvo a odpustenie. K programu prispel aj pán farár Ondrej Kolárovič, ktorý sa vo svojej prednáške pozrel na význam manželského záväzku, o egoizme rozprával lekár a odborník na nebezpečné situácie profesor Vladimír Krčméry. Vypočuli sme si krátke rozhovory s odborníkmi, ktorí sa sústredili na to, čo pôsobí na manželstvo „toxicky“. Poradca Zoltán Matyus sa sústredil na „kritiku v manželstve“, zazneli vzácne svedectvá manželov Roberta a Mariany o tom, čo môže vo vzťahu spôsobovať napätie a nespokojnosť či príbeh manželov Luba a Lucie

o zmierení a odpustení. Súčasťou manželského týždňa boli viaceré scénky, pozdravy, inšpirácie a mnoho ďalšieho.

Manželský záväzok

Prvou z predstavených ôsmich oblastí, ktoré prispievajú k tomu, aby bolo manželstvo bezpečným miestom, je *manželský záväzok*. Podľa Harryho Bensona výskum potvrdzuje, že v manželstve sme náchylnejší sa usilovať o to, aby vzťah fungoval. Benson, ktorého sme si mohli vypočuť, svoj príhovor zhrnul vetou: „V manželstve sú okolnosti naklonené v náš prospech.“ Keď som to počula, napadlo mi, že nielen okolnosti v manželstve, ale aj Tvorca manželstva zaiste túži, aby tento vzácny vzťah fungoval. Rovnaký názor zdieľajú aj manželka Sochorová. Renatka je presvedčená, že „Pán Boh manželstvu fandi a že aj v manželstve platí jeho zasľúbenie, že „On nalomenú trstinu nedolomí a tlejúci knôt neuhasi“ (Iz 42, 3). Podľa Renatky nám Boh dáva aj skvelý „návod na použitie“, keď nám „odhaľuje, ako môžeme v našich manželstvách zrkadliť Jeho lásku a dobrotu“. Vlado Sochor je presvedčený o tom, že Boh určite stojí na strane tých, ktorí sa rozhodli robiť veci Jeho spôsobom, resp. snažiť sa porozumieť Jeho zámerom (aj zámerom

s vlastným manželstvom). „Boh zo všetkého najviac chce, aby sme poznávali Jeho samého a aj v manželstve jeho aktérom pripravil množstvo jedinečných príležitostí, v ktorých sa Mu môžu priblížiť.“

Nuda

Aby v našich manželstvách nebola nuda, vo štvrtok večer sme sa stretli prostredníctvom vysielania internetovej televízie bodka.tv. Manželia z celého Slovenska si mohli spoločne zasúťažiť prostredníctvom manželského kvízu. Otázky boli rôznorodé. Dozvedeli sme sa, napríklad, že podľa výskumu mladí Indovia preferujú dohodnuté manželstvá pred manželstvami na základe ich voľného výberu. Mnohí z nás dobre tipovali, kde žil a ako dlho trval najdlhšie zasnúbený pár (bolo to v Mexiku, kde snúbenica Adriana čakala na svojho ženicha neuveriteľných 67 rokov).

Manželia na Slovensku uvažovali aj nad tým, ktoré miesto v Spojených štátoch amerických je považované za najdrahšie miesto na svadbu; nebolo to Las Vegas ani Hollywood. Priemernú sumu 96-tisíc amerických dolárov potrebujete na svadbu v New York-skom Manhattane. Ide pritom o sumu, ktorá je blízka priemernému ročnému platu Američanov (110-tisíc dolárov)! Vietnam napokon prekvapil mnohých, keď sa ukázal ako správna odpoveď na otázku, v ktorom štáte sa musíte pred vstupom do manželstva preukázať dokladom o svojom mentálnom zdraví.

Kritika

Pozitívne ohlasy sme zaznamenali aj v súvislosti so živým moderovaným programom s „človekom z praxe“. Zoltán Matyus, ktorý sa venuje psychologickému a psychoterapeutickému poradenstvu, lektorovaniu a koučingu dospelých, sa s manželmi rozprával o téme bezpečia v manželstve. V priamom prenose mali manželia možnosť napísať svoje otázky, súvisiace s témou kritika, ale opýtať sa mohli prakticky na všetko, čo ich zaujíma. Renatke Sochorovej sa okrem iného páčila aj táto myšlienka z diskusie: „Oslovilo ma prirovnanie manželského partnera ku koláču – tak ako si z koláča nemôžeme vyberať len hrozienu, aj manželského partnera potrebujeme zobrať so všetkým, čo k nemu patrí.“ Vlada zaujala myšlienka o tom, že manželia potrebujú neustále objavovať, ako sa navzájom menia jeden druhému pred očami. Pozorovať sa navzájom a zdieľať to jeden s druhým. „To, že sa meníme fyzicky a aj naše názory sa vyvíjajú, nebola objavná myšlienka, ale to, že keď pozorujem a objavujem seba a svojho partnera neustále (a potom o tom spolu hovoríme), nám v konečnom dôsledku obom pomôže najviac. Lepšie porozumieme aktuálnym zmenám, reakciám partnera, aj svojim vlastným. A ako bonus – budeme si bližšie navzájom. Nie je to super?“

Večer pre dvoch – oslovil aj v „papučkovej“ forme

V „papučkovej“ forme prebiehal aj špeciálny program NTM 2021 – Večer pre dvoch, ktorý sa konal v predvalentínsky večer v sobotu 13. februára. S manželom sme boli pri tom. Dalo sa to vnímať dvojako – trochu menej osobné online vysielanie na jednej strane a súkromie domova pre manželov na strane druhej. Online verzia skutočne oslovila mnohých. „Len počas soboty sme zaznamenali cca 900 pozretí *Večera pre dvoch*, čo v prípade, že návštevníkmi boli páry, je počet zúčastnených dvojnásobný. Do najbližšieho pondelka sa počet pozretí na stránke dokonca zdvojnásobil. Naživo by sme tak veľa dvojíc na jedno miesto nedostali,“ opisuje Vlado Sochor. Aj Renatka hovorí o ovoci online formy, ktorým bolo poďakovanie, ktoré dostali od jedného manželského páru: „Ďakujeme Vám z úprimného srdca za skvelý národný týždeň manželstva. Bol pre nás obohatením a darom. Aj v tomto ťažkom čase sme sa mohli aspoň chvíľu zamyslieť nad vecami, na ktoré pre rôzne okolnosti nemáme čas a pomohlo nám to. Len tak sme deti podpichli, že nám môžu pripraviť večer pre dvoch a naozaj nám najstarší syn včera napiekol koláčiky (skoro sme odpadli) a aj s ostatnými deťmi sa nahodili do pekných šiat, pripravili nám čas osamote a obsluhovali nás pri stole, zatiaľ čo ony trávili čas s najmladšou dcérou.“ Špeciálny sobotný program sa pripravoval ešte v novembri, keď sa nahrávali niektoré videá. „Vtedy sme to ešte nevedeli, ale keby sme natáčanie odkladali na neskôr, tak by sme to z dôvodu lockdown-u už asi neboli stihli...“, prezrádza zo zákulisia príprav V. Sochor, ktorého počas manželského týždňa najviac oslovil práve program sobotného večera. „Sobotná téma, zameraná na priateľstvo v manželstve, ma oslovila najviac, lebo manželka Renatka mi je skutočnou priateľkou. Tento aspekt manželstva si spolu naozaj užívame. A ani tohtoročný Týždeň manželstva nebol výnimkou, keď sme si, aj napriek pracovnej vytíženosti, vytvorili priestor pre spoločné prechádzky – a bolo nám fajn.“ Renatku z ôsmich možností najviac oslovila oblasť *kritika*. „Keď som premýšľala nad inšpiráciou k tejto téme, našla som definíciu kritiky ako rozbor odborného a umeleckého diela. Na základe tejto definície som si uvedomila, že ak môjho manžela prirovnám k umeleckému dielu, chcem byť v prvom rade jeho obdivovateľkou (hoci prirodzenejšie by pre mňa bolo byť jeho kritikom).

Vtipné situácie

V príprave programu nebola núdza ani o úsmevné situácie. Jednu z nich približuje Vlado Sochor: „Ešte v novembri, keď sme nahrávali niektoré videá pre *Večer pre dvoch*, jeden z účinkujúcich krátko pred nahrávaním spadol z bicykla a „cestnou lišajou si vylepšil fasádu“, ako niekedy hovoríme, keď

si niekto odrie tvár. Manželka mu pred nahrávaním napudrovala tvár, aby sme zakryli rany a aj kame-
raman si ho musel z pochopiteľných dôvodov na-
točiť do správneho uhla ... tak sme ho nafilmovali
iba z profilu. Pravdepodobne bol nielen doráňaný
ale aj otrasený, pretože všetky tie líčidlá si zabudol
v štúdiu. Doteraz ho čakajú u nás doma, pretože
odvtedy sa nám kvôli lockdown-u nepodarilo stret-
núť. On ich už dávno nepotrebuje, zato jeho man-
želka si musela (neplánovane) kúpiť novú sadu
púdikov...”

Za oponou...

O tom, aká bude téma ďalšieho ročníka Národného
týždňa manželstva, sa bude rozhodovať o niekoľko
týždňov. Krátko po skončení kampane čaká koor-
dinátorov a najužší tím dobrovoľníkov vyhodno-
covanie tohtoročného online programu. „Nieke-
dy na jar sa stretneme ako sedemčlenný národný
tím, budeme sa modliť a premýšľať, na aký aspekt
manželského vzťahu by sme mohli zamerať ďalší
ročník kampane,“ približuje R. Sochorová. „Snaží-
me sa porozumieť Božím plánom, na ktorú oblasť
manželstva sa máme v aktuálnom ročníku zame-
rať a aj akým symbolom ju zrozumiteľne vyjadriť.
Usilujeme sa, aby to bola naša spolupráca s Ním
a Jeho zámermi,“ dopĺňa Renatku manžel. Obaja
vnímajú silnú osobnú motiváciu a Božie povolanie
k tejto službe. To im obom pomáha vydržať,
„aj vtedy, keď chýbajú sily, odvaha, alebo keď sa
nedarí... Ďalšou veľkou motiváciou sú reakcie ľudí,
ktorí sú vďační, inšpirovaní, povzbudení vo svo-
jich vzťahoch“, úprimne vyznáva Renatka. Pre Vla-
da sú motiváciou dve zdanlivo protichodné veci:
„Na jednej strane ma motivuje to, keď vidím, ako
sa mnohé páry vo vzťahu doslova trápia. Na stra-
ne druhej vnímam páry, ktoré vďaka podnetom
NTM nastúpili na cestu vzájomného zblížovania
sa.“ Renatka manžela dopĺňa a okrem uzdrave-
ných manželských vzťahov spomína „lásku na
prvý pohľad“, ktorou pre nich oboch bola myš-
lienka Týždňa manželstva. Tú im Richard Kane,
zakladateľ NTM v Británii, predstavil ešte v roku
2007. Bol to počiatok myšlienky kampane u nás.
O dva roky neskôr sa uskutočnilo prvé stretnutie
zástupcov organizácií, zaoberajúcich sa prácou
s manželmi na Slovensku. Na stretnutí bol prítom-
ný aj R. Kane, ktorý manželov Sochorovcov po-
vzbudil k vytvoreniu úzkeho tímu. Ten sa sformo-
val v roku 2010, založil občianske združenie NTM
a pustil sa do príprav prvého ročníka kampane na
Slovensku. Či už nám matematika ide lepšie alebo
horšie, pamätajme si, že rok 2011 znamenal štart
slovenského Národného týždňa manželstva.

Najlepší ročník

O jedenásť rokov neskôr prebieha kampaň s té-
mou „Manželstvo ako bezpečné prostredie“ a dnes
máme k dispozícii už aj prvú spätnú väzbu. Online

program sa stretol s veľkou účasťou manželov z ce-
lého Slovenska. Milým prekvapením je, že pre mno-
hé páry bol NTM 2021 „doma“ ten najlepší ročník!
„Viaceré páry veľmi oceňovali ponúkané aktivity
a inšpirácie, aj to, že si mohli vybrať z pestrej po-
nuky,“ hovorí Renatka. Online program umožnil
manželom stráviť čas vo dvojici. Podujatia teda ne-
mali charakter príjemného spoločenského večera
s priateľmi, k čomu často viedli uplynulé ročníky.
Manželia ocenili súkromie vlastného domova, čo
vytvorilo podmienky k tvorbe atmosféry bezpe-
čia. Podľa hlavného koordinátora kampane Vlada
Sochora boli prípravy NTM „doma“ vzhľadom na
pandemickú situáciu menej predvídateľné v po-
rovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi. O to viac
je vďačný, že Boh, ktorý pozná budúcnosť, viedol
všetky prípravy a postaral sa o celý priebeh. „Boha,
na rozdiel od nás, nič nezaskočí. On najlepšie vie,
ako sa dotknúť srdca tých, ktorým sa chce priblížiť.
Je úžasné byť v Jeho tíme!“

Pozitívna odozva

„Pre mňa osobne bol najvzácnejšou spätnou väz-
bou telefonát istého muža, ktorý žiadal o radu, kam
sa môžu obrátiť, keď potrebujú pomoc v manžel-
stve. Hovoril, že už dlhšie majú problémy, no jeho
manželka ich doteraz odmietala riešiť. A práve pre-
biehajúci týždeň manželstva ju oslovil a povzbudil
k tomu, aby to predsa skúsili,“ zdieľa svoju radosť
Renatka Sochorová. Uvedomuje si, že viesť kampaň
na celoslovenskej úrovni nie je ľahké. V súvislosti
s prípravou a realizáciou kampane vníma ako naj-
väčšiu výzvu „nájsť ľudí, ktorí majú srdce pre man-
želstvá a majú kapacitu zapojiť sa do tejto kampane
aj na národnej úrovni“. Vítanou pomocou by boli
aj ľudia, „ktorí by v národnom tíme prevzali úlohy,
ktoré zatiaľ suplujeme, napr. styk s médiami či vyu-
žívanie sociálnych sietí“. Pre Vlada je výzvou každá
nevyužitá príležitosť. Aj preto s úsmevom dodáva:
„Vždy vidíme viac možností, ako zvládneme zreali-
zovať.“ ■

NTM na webe – www.ntm.sk

Pozývame vás nahliadnúť na oficiálnu webovú
stránku kampane Národný týždeň manželstva
na Slovensku. Stránka predstavuje nielen obsah
a posolstvo posledného ročníka kampane, ale aj
bohatú ponuku ďalších aktivít, ktoré vás môžu
inšpirovať k pestovaniu bezpečného prostredia
vo vašich manželstvách. Súčasťou ponuky sú
7-minútové podcasty o bezpečí v manželstve,
pohľad psychoterapeuta na bezpečie v manžel-
stve, prezentácia projektu Tlakový hrniec, ktorý
nahrál v uplynulom roku rozhovory o vzťahoch
a manželstvách s piatimi odborníkmi, pohľad na
prvých 10 ročníkov slovenského NTM, príbeh
o začiatku kampane vo svete a u nás alebo celá
séria manželských inšpirácií

O ZLOSTI

JÚLIUS STUPKA

Zlosť sa u kresťanov poväčšine neprejaví v hrubej, násilníckej podobe, no nezaprieme, že aj nám sú známe úskalia života v zlosti. Pohybujeme sa v prostredí, ktoré je plné, až presýtené zlom. Zlo vyrušuje, niekedy sme nepriamo vtiahnutí do deja a zlomyseľnosťou ľudí bývame doslova ohúrení a otrávení. Ale neodbočujme, našou témou nie je zlosť sveta.

Hovoríme o zlosti v ľuďoch, ktorí začínajú svoj pracovný deň modlitbou a čítaním Božieho slova. Nemôžeme prehliadnuť medzi nami rôzne kultivované formy zlosti, prispôsobené prostrediu. Viackrát sme už počuli úvahu na tému: „...nech slnce nezapadá nad vašim hnevom...“ Potom nás ešte osloví dobrá kázeň, slovo sa patrí zachovať. V lepšom prípade, aspoň navonok, na seba nezazeráme, nevyhýbame sa jeden druhému. V každom prípade sme slovo pochopili.

Poznáme pravdu, avšak ešte nie je tou pravdou, ktorá oslobodzuje. Téma mesačníka znie: „Vyzleč zlosť, obleč si trpezlivosť!“ No, deň do ktorého vstupujeme, je nevlúdny, zložitost situácie, sme do nej postrčení, nahnevani, možno i utrápení, avšak to najhoršie ešte len príde. Zlosť je čoraz skutočnejšia, neustupuje, ba chystá sa nad nami vládnuť. V podvedomí nám ešte doznieva veta: „Vyzleč zlosť!“ Ale veď neviem ako, Pane?!... Nevládzem, bezradnosť..?

Vzdáme to, prestaneme bojovať? Určite nie! Zlosť nepotrebujeme!! Vôbec nepotrebujeme, je zbytočnosťou. Pane, zobuď našu nádej, preveď nás úskalím. Otvoríme Bibliu a čítame: „Náš boj nie je proti krvi, ale proti kniežatstvám a mocnostiam, proti pánom sveta tejto temnosti, proti zlým duchom v nebesiach.“ Začína svať, vyjasňuje sa ?? Moja zlosť, nie je len môj produkt. Má niečo spoločné s kniežatom tmy, lichotníkom a násilníkom. Chce ma k zlosti pripútať aj tým, že ju začne prikrášľovať a bagatelizovať. Človek sa dostáva do polohy, že vlastne už ani nechce zlosť opustiť. Lichotenie kniežaťa zlosti je úplne logické. Ale je tu aj pravda evanjelia a tá je od počiatku nemenná.

Zlosť pre život nepotrebujeme. Nepotrebuješ ju ani ty. Ale nikto miesto teba zlosť nevyzlečie. Musíš ju vyzlečiť len ty! Božie slovo ponúka riešenie: „...ale teraz aj vy odložte všetko; **hnev**, vášnivosť, **zlosť**, rúhanie sa i ošklivé reči zo svojich úst. Neluhajte si vzájomne, keď ste už vyzliekli starého človeka s jeho skutkami (Kol 3, 8-9).

Výzva jasná a otvorená aj pre slabých, niekedy znechutených či „zlosťou týraných“ kresťanov. Je pravda, že nemáme ani štipku sily, v ktorej by sme úlohu zvládli. Jediné riešenie je zveriť situáciu pod kontrolu a riešenie Svätého Ducha. Modlitba, ktorú vyslovujeme možno ešte s vajataním: – **zbav nás zlého** – sa v poslušnosti stane modlitbou víťazstva. V srdci sme otvorili priestor pre nové hodnoty života: pokoru, krotkosť, dobrotivosť, srdečné milosrdenstvo. Pokušiteľ, so svojím lichotením prehral. Vždy, keď na ceste viery poslúchame pravdu evanjelia, zažijeme deň čo deň víťazstvo oslobodenia. Naplní sa pri nás slovo Pána Ježiša: „...ak zostanete v mojom slove, ste v pravde moji učeníci. A poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí (J 8, 31-32)

Vyslobodzujúca pravda evanjelia sa v našich srdciach potvrdí vždy len vtedy, ak vymieňame, napríklad, šat hnevu a zlosti, za šat trpezlivosti a srdečného milosrdenstva. Silný duchovný zážitok danej chvíle, nás množstvom podobných duchovných zážitkov, vedie k vrcholu a cieľu života viery. Náš život bude priodiaty láskou, Božou láskou, ktorá je páskou dokonalosti. Prečítajme si záverom slovo života, zamilujme si pravdu, jedine ona oslobodzuje:

Ako vyvolení Boží, svätí a milovaní, oblečte tedy srdečné milosrdenstvo, dobrotivosť, pokoru, krotkosť, trpezlivosť. Znášajte sa vospolok a odpúšťajte si, ak by niekto mal sťažnosť proti niekomu; ako aj Pán odpustil vám, tak aj vy. A najmä priodejte sa láskou, ktoré je páskou dokonalosti. A pokoj Kristov bude rozhodovať v našich srdciach, ten pokoj, ku ktorému sme volaní, ako jedno telo (Kol 3, 12-14). ■

AKO KRISTÍNA A MÁRIA ROYOVÉ PRIŠLI K NÁM DO ŠKOLY, alebo ako sme sa zblížili s Kristínou a Máriou

Začiatkom decembra v CZS Narniia v Pezinku prebiehal zvláštny deň. Deň o to vzácnejší, že v momentálnej dobe sme všetci vďační i za možnosť bežného vyučovania a aktivity nad rámec bežného sú výnimočné. V rámci našej tohtoročnej témy, Svet sa mení – aj ja mením svet, nás svojím príbehom prišli inšpirovať sestry Royové. Samozrejme, neprišli naozaj, ale svojím spôsobom nás navštívili a priniesli k nám čriepky svojich nádejí, snov a snažení. Stretnutie s týmito dvoma dámami pomáhalo realizovať viacero pedagogických zamestnancov, externých hostí i starších žiakov. Ďakujeme najmä Pavlovi Trúsikovi a Dagmar Danelovej za ich ochotu a láskyplné sprevádzanie. Hoci Mária a Kristína Royové sú iste dobre známe čitateľom tohto časopisu, väčšinová populácia na Slovensku o nich veľa nevie. Ich životný príbeh bol preto obohatením pre žiakov i učiteľov.

Ako už bolo povedané, tento školský rok sa postupne zamýšľame spolu s deťmi nad tým, ako môžeme meniť svet pomocou obyčajných cností: priateľstva, pomoci, spolupráce, vytrvalosti, zodpovednosti, čestnosti a odvahy. U sestier Royových sme si všimli najmä podnety k SPOLUPRÁCI. Veď spolupráca s Pánom Bohom ako aj ich vzájomná spolupráca, hrali kľúčovú úlohu vo všetkých ich aktivitách. Napriek svojim rozdielnym povahám a talentom, si boli celý život vzájomnou oporou a inšpiráciou. Zaujímavá sa nám zdala tiež rôznosť spôsobov, ktorými s Pánom Bohom a so svetom vôkol komunikovali: pieseň- rozprávka- sociálna činnosť. Tieto, také rôznorodé zložky v ich živote hrali jednu nádhernú melódiu.

V rámci uvažovania nad tým AKO tieto témy deťom sprostredkovať, sme sa rozhodli pre jeden veľký workshopový deň. Rozdelili sme ich do 10 skupín po 12 žiakov tak, aby každé dieťa malo možnosť zúčastniť sa všetkých pripravených aktivít, zažiť rôzne formy spolupráce a oboznámiť sa s rôznymi myšlienkami, ktoré nám Mária a Kristína zanechali. Všetky workshopy sme uskutočnili v spolupráci s našimi ôsmakmi, pričom sme sa snažili dodržať všetky hygienické a bezpečnostné opatrenia. V každej skupine boli žiaci iba z jednej triedy, stále sa vetralo a dezinfikovalo... V tomto náročnom čase to bol pre všetkých zúčastnených i organizátorov, malý lúč radosti a normality. Deti prechádzali postupne piatimi miestnosťami. Na **Výstave** si mohli

popozerať staré fotografie, ohmatať knižky, vypočuť si zážitky sestier z ich detstva. V **hudobnom** ateliéri sa započúvali do melódií, ktorými sestry komunikovali svoje modlitby k Bohu. V **rozprávke o Kvapôčke** deti putovali spolu s Kvapôčkou a pokúšali sa spolu s ňou dobre robiť na zemi. V **rozprávke o lastovičkách** sa deti učili vzájomne spolupracovať a podporovať tak, aby zvládli náročnú cestu z Afriky domov. V **tvorivej dielni** si zasa vyskúšali svoje kreatívne zručnosti i schopnosť spolupráce pri tvorbe potôčika.

Veríme, že poslanstvo potreby spolupráce v našich každodenných životoch sa nám podarilo odovzdať ďalej. Sme vďační, že sa môžeme učiť a inšpirovať ľuďmi, ktorí prešli svoju cestu pred nami. Môžeme v nich nachádzať múdrosť, snahy, túžby, skúsenosť a v tomto pohľade reflektovať vlastné túžby a úsilie. Ľudské životy a ich snahy nie sú stratené v čase a priestore, to dobré zostáva. Ako povedal Karel Čapek: „Slušelo by nám víc lásky k minulosti a k starým věcem, protože v nich je spousta přímo fantastické mladosti.“ (K. Čapek, Tradice)

A teraz zopár otázok pre organizátorov projektu.

Ako vyzeral workshop o návrate lastovičiek? Ako deti reagovali?

Na našom stanovisku sa trieda pod vplyvom ôsmakov premenila na africkú krajinu. Všetci sme sa v jednom momente stali lastovičkami, ktoré sa pripravujú na prelet z Afriky cez more, domov. Ôsmaci ako tréneri lastovičiek, vysvetlili mladším deťom nebezpečenstvá, ktoré vtáčikom pri prelete morom hrozia. Na prelet sme sa pripravovali inštrukciami, aj rozcvičkou. Na konci sme sa pozdravom a tancom s Afrikou rozlúčili. Bolo to dynamické a veselé. Deti boli skvelé. Každá skupina detí (mali sme 10 skupín po 12 detí), reagovala inak, a tak sa aj ôsmaci učili flexibilite. Asi najväčším momentom prekvapenia bolo, keď „ôsmak dravec“ zobral jednu lastovičku a ostatní ju museli zachrániť. Učili sme sa

tímovej spolupráci a tomu, že spoločne dokážeme prekonať všetky nebezpečenstvá. Mám veľmi rada interakciu s deťmi, keď oni sú aktérmi deja a ja len posúvam dejovú líniu vpred. Verím, že to dôležité v nich zostane, aj keď rozprávku zabudnú. (Petra Bachmayerová)

Ako vyzeral workshop o Kvapôčke?

Miestnosť, do ktorej deti vstupovali, sme pripravili tak, aby jej stredom pretekal „potok.“ Takže deti premenené na kvapôčky si posadali vókol potôčika a tu zažívali svoje kvapôčkové dobrodružstvá. Najskôr sa však stretli so slnečným kráľom, ktorý ich

vyslal na zem s poslanstvom, aby dobre robili na zemi. V potôčiku privítala kvapôčky potôčná kráľovná, ktorá ich naučila pieseň o potôčiku. A potom sme už spoločne putovali z potôčika do rieky, z rieky do mora. Ovlažili sme nezábudku, napojili sňatko, roztočili mlynské koleso, pohojdali pltníkov, rozkolísali loď, vplávali do mora a nakon sa nechali opäť preniesť do slnečného zámku. (žiaci 8. X)

Prečo práve takýto spôsob prerozprávania rozprávky?

Rozprávky K. Royovej majú hlboké myšlienky, ale pravda je tiež taká, že boli určené pre deti žijúce na začiatku 20. storočia. Dnešné deti sú zvyknuté na iný jazyk a iný typ príbehov. Ak im chceme poslanstvo sprostredkovať, potrebujeme hľadať jazyk, ktorému budú rozumieť a spôsob, akým im príbeh priblížime. Takáto dramatizácia býva pre deti silným zážitkom. Deti sa stotožňujú s hlavnými postavami príbehu, samé sa ponárajú do deja, sú súčasťou príbehu. Tým, že si prispôbujú príbeh sami v sebe tak, ako sú mu schopné porozumieť, aj poslanstvo príbehu dokážu vnímať osobnejšie a na hlbšej úrovni. Deti v roli kvapôčok mohli intenzívnejšie precítiť, čo to znamená „dobre robiť na zemi.“ Mám nádej, že toto poslanstvo, ktoré Kristína Royová chcela rozprávkou odoslať, a ktoré charakterizovalo celý jej život, aspoň niektorým z detí zostane.

Je niečo zo života sestier Royových, čo môže byť inšpiráciou pre moderného učiteľa?

Obdivuhodná je odvaha s akou sa Kristína a Mária púšťali do nových vecí. Stoja za naštartovaním mnohých sociálnych projektov v Starej Turej. Boli prvé, ktoré sa venovali deťom v rámci nedeľných bohoslužieb a v neposlednom rade vedeli nielen pomenovať, ale aj riešiť problémy ľudí. Priala by som nám, učiteľom, aby sme s takou istou odvahou vstupovali do vzťahov s deťmi a do nových aktivít. Priala by som nám, aby sme videli potreby ľudí okolo nás a mali odvahu nachádzať neštandardné riešenia, napriek nie-ideálnym východiskám. Presne tak, ako to robili sestry Royové. (Katarína Horaniová) ■

Spísala a rozprávala sa M. Mitánová

IZRAELSKÝ DENNÍK I

Zlatá brána

Text: EVA BECHNÁ,
Foto: E. BECHNÁ a PETER BANÝ

To, čo je Mekka pre moslima, je Izrael pre kresťana. Každý chceme aspoň raz za život vidieť Svätú zem, miesta, po ktorých kráčal Ježiš, o ktorých čítame v Biblii.

Podobne som to cítila ja. Niekedy, raz... neurčito. Môj manžel prežil pred mnohými rokmi v Izraeli pár krásnych týždňov, a tak mi sľuboval, že nabudúce pôjdem ja. Lenže cesta do Izraela je finančne dosť náročná, a tak som vlastne o nej iba snívala, ale nikdy sa neodvážila k ráznemu kroku. Až prišli životné zmeny. Vážne nám ochorela svokra a museli sme sa o ňu každý deň starať. Videla som, aký je život krehký a netreba nič dôležité odkladať. „Mami, nehovor stále, čo by si chcela. Jednoducho choď, keď to bude možné,“ hovorili mi deti. A tak som si povedala, že ich poslúchnem. Lebo majú pravdu. Ten čas prišiel a ja som teda išla. Lepšie povedané, začala som robiť úplne konkrétne kroky k tomu, aby som odcestovala. Zvažovala som viacej možností, nakoniec som sa rozhodla cestovať s mojím bratom a jeho rodinou. Išli sme na vlastnú päsť, cestovali sme Izraelom autom. Sami sme si zabezpečili letenky, ubytovanie na rôznych miestach v Izraeli, urobili si itinerár, na mieste sa rozhodovali, čo chceme vidieť. A bolo to skvelé. Oveľa lepšie, ako som vôbec predpokladala. A oslovili ma tam často iné veci, než som pôvodne predpokladala. Izrael stojí za to. Izraeliti stoja za to.

Je to jednoducho skvelé miesto na zemi. Premodené, úplne iné ako čokoľvek, čo som dosiaľ videla.

Ide sa

Jedného krásneho májového rána roku 2019 sme na letisku Václava Havla v Prahe prešli bezpečnostnou kontrolou a po pár hodinách letu sme sa ocitli v Tel Avive. O pár minút som stála uprostred letiska na Svätej pôde. Mala som množstvo informácií o tom, ako Izraeliti dôkladne každého preverujú, kým si ho pustia do krajiny. Pri pasovej kontrole musí každý absolvovať osobné interview. S nami boli Izraeliti pomerne rýchlo hotoví a onedlho sme vonku čakali na bráchu, ktorý išiel do požičovne vyzdvihnúť naše rezervované auto. Prichádzal večer a tma, únava po ceste od skorého rána sa stupňovala. Museli sme však ešte chvíľu vydržať. Čakala nás asi hodina cesty do Jeruzalema. V Jeruzaleme zohnal brácho cez svoje osobné kontakty ubytovanie v byte jednej českej misionárky, priamo na vrchu Olivovej hory. Práve vtedy nebola prítomná, o domácnosť a ubytovaných sa staralo dievča Nina. Kresťanská domácnosť uprostred arabských domov musela byť ostražitá. Dostali sme bezpeč-

nostné inštrukcie, ako sa tu správať. Predovšetkým nenápadne, žiadne výstrednosti. Dlhé šaty, voľné nohavice, žiadne výstrihy či iné odhalené časti tela. Napriek tomu, že bolo už pomerne neskoro večer, ulice boli plné ľudí, mladých aj detí. Ako sme odnášali kufre z auta do bytu, dvaja malí arabskí chlapčiči sa na ne vrhli a veľmi nám chceli pomáhať. „Zvyknú byť dotieraví, ale nebojte sa,“ uistovala nás Nina. Byt bol skvelý. Dostatočne priestraný, s kuchyňou, kde sme si mohli čokoľvek uvariť, a s kúpeľňou na osprchovanie po dlhom a úmornom dni, jednoducho krása. A to sme ešte v ten večer nemali poriadny výhľad z veľkého okna v obývačke. Bola už tma a v diaľke sme iba tušili osvetlený Skalný dóm. S brácom a synovcom Kristiánom sme sa ešte vybrali do najbližšieho arabského fast foodu, stánku rýchleho občerstvenia, a pre všetkých sme nakúpili ich skvelé kebaby.

Veľmi skoro sme zistili, že v Izraeli rozhodne hladom nezomrieme. Hocikaké pouličné bistro ponúkalo nesmierne kvalitné jedlo. Zvlášť v Jeruzaleme boli ulice plné stánkov s ovocím, koláčmi, chlebom a všetko kvalitné, chutné a voňavé. Jednoduché stánky sa niekedy nezdaľi hygienicky úplne spoľahlivé, ale ani raz nám z jedla nebolo zle. A napriek svojej jednoduchosti boli mnohé vybavené terminálom na karty, predavači boli ústretoví a láskaví. Ak nám práve došli šekely, dalo sa zaplatiť aj dolármi či eurami. Stánky, ktoré sme navštevovali, boli prevažne arabské, čoskoro som však pochopila, že Jeruzalem je tak kultúrne zmixovaný, že arabské a židovské stánky často stoja jeden vedľa druhého

a výbornú arabskú shawarmu jedia všetci bez rozdielu. Ale to som v ten večer ešte netušila. Boli sme radi, že sme už tu. V Jeruzaleme, na Olivovej hore. A druhý deň nás čakalo objavovanie Jeruzalema.

Ó Jeruzalem, Jeruzalem

Keďže sme zatiaľ nestihli nič nakúpiť, Nina bola taká láskavá, že nám pripravila raňajky zo svojich zdrojov. Porozprávala nám množstvo informácií o živote v Izraeli a o miestnych zvyklostiach. Poradila, čo a ako by bolo dobré vyriešiť, kde nakúpiť a podobne. Nina je Češka a v Jeruzaleme bola asi mesiac. Ráno sme mali spolu s ňou stíšenie v rohovej obývačke. Ozaj, okno v obývačke, to bol sen! Bol krásny slnečný deň a vo veľkom okne, ktoré pokrývalo celé dve steny, sme mali Staré mesto ako na dlani. Ten výhľad bol neuveriteľný. Skalný dóm, hradby, Zlatá brána a kus Olivovej hory pod nami. Musela som sa štipnúť do ruky, či sa mi to nesníva. Som naozaj tu! Splnil sa mi dlho odkladaný sen. A ak by ste sa ma opýtali, tak Jeruzalem a tie necelé štyri dni, čo sme v ňom strávili, boli úplne najviac na celej ceste. Netúžim po ničom inom, ako sa zasa vrátiť späť. Keďže sme bývali v arabskej oblasti, v noci nás niekoľkokrát zobudil muežín, ktorý sa modlil z minaretu. Minaret bol síce v Starom meste, ale niekde blízko nás bol amplión a muežín sa modlil veru usilovne, aby sme neprepočuli jeho modlitbu. Prvú noc to bolo nepríjemné, zvlášť po únavnej ceste, ale neskôr sme si zvykli. Ráno som sa zobudila trochu dolámaná, ale po raňajkách a povzbudená výhľadom z okna, ma všetko prešlo.

Cintorín Olivová hora

Múr nárekov

Zlatá brána

Nina nás odprevadila do mesta. Schádzali sme pomaly dole Olivovou horou a cestou sa zastavili na najväčšom a najstaršom židovskom cintoríne. Ortodoxní Židia sa tu modlili a napriek teplému počasiu boli navlečení do svojich čiernych kabátov, na hlavách klobúky a občas dokonca kožušinové čapice (tzv. shtreimel). Zábery, ktoré som toľkokrát videla v telke či časopisoch, som zrazu mala priamo pred očami. Židia veria, že keď raz príde Mesiáš, príde práve odtiaľto a tí, čo budú rovno po ruke, raz pri vzkriesení vstanú ako prví. Mesiáš príde Zlatou bránou, ktorú Arabi v minulosti zamurovali, aby mu v tom zabránili. Hrobové miesta na tomto veľkom cintoríne sa rátaajú v desiatistisícoch dolárov. Pôda je tu drahšia ako na Manhattane. Ale miesto je to krásne. Cintorín údajne vznikol už v období Prvého chrámu a je na ňom až stopäťdesiatistisíc hrobov. Izraelský koncept hrobov sa mi páči oveľa viac ako náš. Iba biele mramorové dosky s nápisom bez akýchkoľvek ozdôb. Žiadne pomníky či kvety. Židia namiesto kvetov kladú na náhrobky drobné kamienky. Vedľa cintorína sa vchádza k malému katolíckemu kostolíku Dominus Flevit, kde údajne Ježiš plakal nad Jeruzalemom (Lk 19, 37–42). Tiež krásne miesto, s výhľadom na Staré mesto. V Jeruzaleme je skoro na každom mieste,

ktoré je spojené s pôsobením Krista, nejaký kostol. Pod Olivovou horou sme prechádzali kúsok údolím Kidron, kde sme narazili na hrobku Dávidovho syna Absolóna. Odtiaľ sme sa znova šplhali hore do Starého mesta. Jeruzalem je na viacerých pahorkoch, preto sa pri jeho návšteve pripravte, že sa celkom dosť nachodíte. Mobilná aplikácia nám raz ukázala, že sme za deň prekonalí výškový rozdiel na úrovni 50 podlaží.

Pri Múre nárekov

Do Starého mesta sme vošli Hnojnou bránou. Spolu je ich osem, Zlatá brána je zamurovaná. Hnojnou bránou údajne kedysi vyvážali z mesta smeti. Bola rozšírená, aby ňou mohli vchádzať autá. Dá sa ňou najkratšie dostať k Múru nárekov. Aj my sme išli najskôr tam. Za hradbami nás čakala bezpečnostná kontrola. Časom sme si zvykli, že je to tu celkom bežné. Hoci aj pri vstupe do obchodných centier. Ako na letisku. Všade okolo Múru nárekov sa to hmýrilo ozbrojencami. Na naše počudovanie sa nechali ochotne fotiť, dokonca si s turistami robili aj selfička. Všimli sme si tiež, že v piatok boli v mnohom smere Izraeliti tolerantnejší ako neskôr v sobotu na sabat. Je tu, napríklad, určené, v akom odeve môžete pristúpiť k Múru nárekov, a že sa tu nesmie fotiť. To, čo v piatok prešlo pomerne hladko, v sobotu sa už nesmel. K Múru nárekov sa musí chodiť iba čelom. Keď sa vraciate, mali by ste cívať pospiatky. Mali by ste byť dostatočne dôstojne zahalení, muži s jarmulkou na hlave alebo inou prikrývkou. Múr má samostatné oddelenie pre ženy a pre mužov. Na ženskom oddelení bolo smiešne vidieť niektoré dievčatá, ako stoja na plote, oddeľujúcom mužskú časť a nakúkajú dnu. Do kameňov na múre zvyknú ľudia zastrkávať papieriky, svoje osobné modlitby. V priestore bližšie k múru sú biele plastové stoličky. Ak sa chcete zdržať a bolia vás nohy, môžete si sadnúť.

Potulky uličkami

Na námestí okolo múru je pre turistov veľa možností osviežiť sa vodou a набраť si do zásoby. Sú tu tiež toalety. V čase našej návštevy boli, žiaľ, Chránová hora s mešitou zatvorené. Keď sme sa tu dostatočne zdržali a vychutnali si atmosféru, pokračovali sme ďalej do centra Starého mesta. Dlho sme sa túlili uličkami. Stánky ponúkali všetko od výmyslu sveta. Vedľa pekných a kvalitných suvenírov sme našli úplne nevzhľadné a nekvalitné čačky. Napríklad, čokoládových Mikulášov či ruské matrišky. Často sa tu predávali menory (sedemramenné židovské svietniky) rôznych veľkostí a dizajnu, tričká či záložky s izraelskými motívami, jarmulky rôzneho druhu a podobné typické lákadlá pre turistov. ■

(Pokračovanie v budúcom čísle)

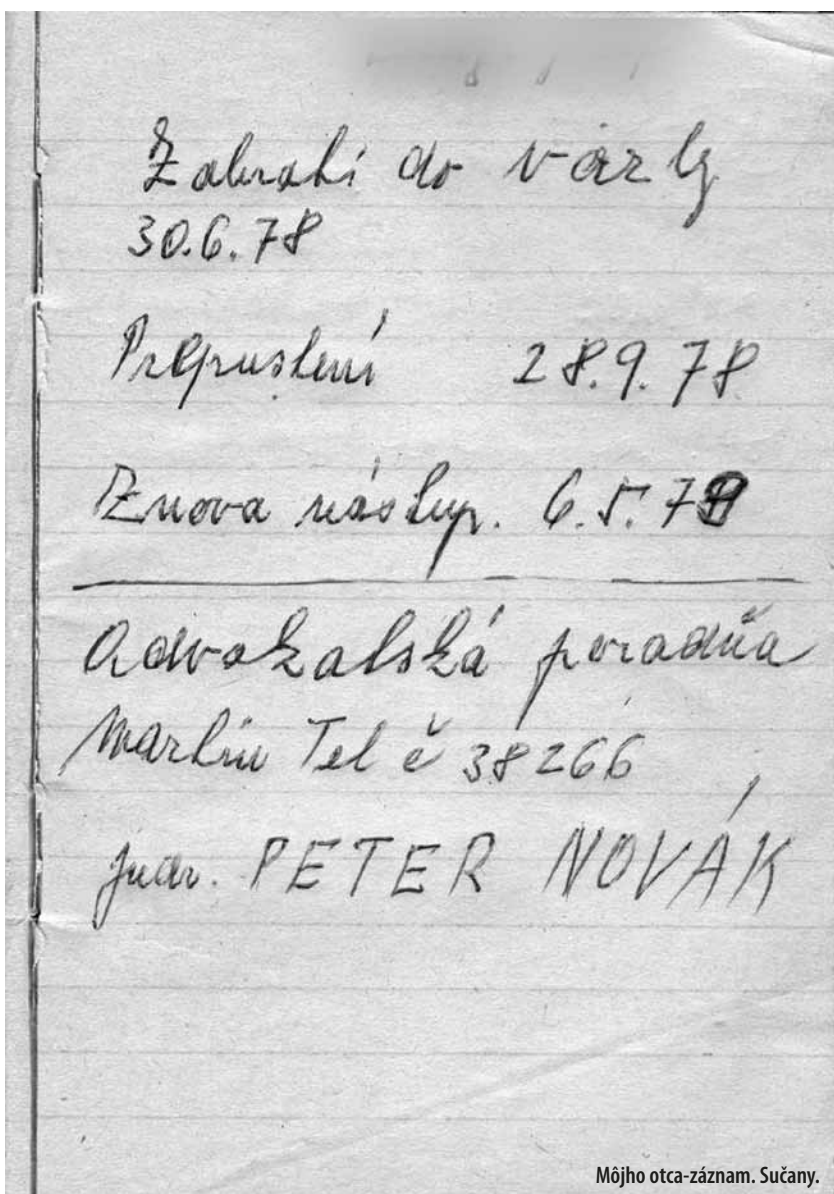
Stánky v Jer,riksa

„ZAČIATOK?“

Príbeh tretí

Mám 57 rokov a život, ktorý som viedol do týchto dožitých rokov hodnotím ako príbeh aktívneho človeka. Keď sa pozerám späť s odstupom času, vidím úspešný uskutočnený sen ktorý sa stal skutočnosťou. A či sa mám na čo sťažovať? Nemám. Píše sa rok 2020. Na tomto kúsku papiera zo zošita (viď obrázok) je záznam z denníka môjho otca, ktorý zaznamenával a písal si veci, ktoré jeho oslovovali, chcel mať pod kontrolou všetko. Keby sme listovali ďalej, našli by sme tam záznamy jeho krvného tlaku. Našiel som po ňom aj tlakomer. Zomrel pred 15 rokmi – 10. mája 2005. V tom istom roku v 20 dni mesiaca január som ja prestal piť alkohol. V mojom živote od tohto dňa prešlo krásnych 15 rokov triezveho života. Začal som objavovať sám seba. S Božou pomocou verím tomu, že dožijem starobu, ku ktorej sa pomaličky blížim... Keď sa spätne otočím k roku 1978 a tie roky pred tým, ako si ich pamätám, nemám byť na čo hrdý. Žili sme, ako sme vedeli a ja, ako chlapec, som sa nemal v láske. Život bol predomnou. Hneď po ukončení 9. ročníka základnej školy som sa ocitol vo väzení... Vyšetrovacia väzba. Myslím si a pamätám si, že cela, v ktorej som bol zatvorený, mala číslo 107. V nej sme boli na priestore tak 4 x 3 metre štyria. Dve dvojposteľové železné postele. V strede stôl, pancierové dvere s kukátkom pre bachára. Stoličky boli bez operadla, nemohli sme si po celý deň ľahnúť na posteľ. Museli sme iba sedieť až do večera a prechádzať sa alebo sedieť. V rohu bolo WC zakryté plachtou, ak išiel niekto na potrebu, bolo to cítiť a počuť.!!! Okno? Hrubé mreže a ešte hrubší múr. Vylieval som svoje pocity do listov môjmu otcovi. Samozrejme – ich cenzurovali. Ako mladý človek už v tom čase som mal svoju pečať. Nezládnuteľný. Neprijatý sám sebou a ani okolím, spolužiakmi, agresívny, jedným slovom – pankhart. Viete, začalo sa zlé ob-

dobie môjho života... Boli to tvrdé roky kopancov a úderov po celom tele. No boli aj momenty, kedy som údery vracal. Možno až neprimerane tomu, čo som dostal ja. Preto som si ako mladistvý človek musel sadnúť do chladku väznice v Sučanoch pri Martine. Chladili mi tam moju hlavu, po ktorej som dostával, za čo som bol zodpovedný. Za to, čo som spáchal. Tieto veci som si odžíval za mrežami, podobnej väznice, v ktorej bola vyšetrovacia väzba. Lenže tam bol aj plač... hľadanie sa, necítil som sa vinným. To boli moje výčitky, bolesť, a v niektorých prípadoch aj hrdosť na to, že som v base. Jednoducho a jasne. Kto hľadá, nájde, kto je ochotný hľadať a vie, čo hľadá, raz určite natrafí na zlatú žilu. Písal sa rok 1981. ■ *Ody*

Rubriku Misia redakčne pripravuje
JURAJ INSTITORIS v spolupráci s **VLADIMÍROU VRAJOVOU**.

Slávenie mesaánskej paschy

BIBLIA V TANZÁNII A VEĽKÉ ŠTAHOVANIE

Sme **ROMAN** a **REBEKAH MÉSZÁROŠOVCI** a pracujeme s Wycliffe prekladateľmi Biblie v Tanzánii. Naším cieľom je, aby každý človek rozumel Biblii a veríme, že najlepším kazateľom Božieho Slova je Biblia v rodnom jazyku.

Asi pre vás nebude prekvapením, že minulý rok bol pre nás veľmi odlišný od toho, čo sme očakávali. V marci sme museli kvôli korone odísť z Afriky a naša kancelária sa presunula na obrazovky počítača. Absolvovali sme veľa videorozhovorov a prácu z domu si vyskúšali aj naši kolegovia v Tanzánii, no tí čelili výzvam, ktoré si zrejme ani neviete predstaviť.

Mnohí z našich tanzánskych kolegov nemajú doma ani internet ani počítač, takže používali pracovný počítač a internet. Mnohí z nich doma nemali stôl, pri ktorom by mohli pracovať, a tak si museli na toto obdobie vziať svoj pracovný stôl z kancelárie domov. Mnohí mali vo svojom dome veľmi chaotický signál, a tak, keď potrebovali absolvovať videorozhovor, sedeli niekde vonku a počas rozhovoru ste mnohokrát počuli výmeny rôznych pozdravov s okoloidúcimi. Najväčšou prekážkou však bolo to, že niektorí kolegovia nemali zavedenú elektrinu do domu a ich pracovný čas bol tak limitovaný a počítač si museli pravidelne chodiť nabíjať k susedom. Aj napriek týmto prekážkam sa nám podarilo posunúť vpred v našej práci. Mojou (Romanovou) úlohou bolo pomôcť tímu Ikoma v dokončovaní ich Novej Zmluvy. Nevenoval som sa teda priamo prekladaniu jednotlivých biblických kníh, ale skôr používaniu rôznych kľúčových slov naprieč Bibli-

ou (napr. Boh, Kristus, spravodlivosť, telo, ...). Ďalej sme pracovali na paralelných pasážach, poznámkach pod čiarou, mapách, ilustráciách a úvodoch k biblickým knihám aj k celej Novej Zmluve. Momentálne dokončujeme proces sadzby a dúfame, že v priebehu najbližších týždňov úplne uzavrieme prácu na tejto Novej Zmluve a pošleme ju do tlače. Máme radosť, že po mnohých rokoch tak ľudia z kmeňa Ikoma budú mať Novú Zmluvu v ich vlastnom jazyku. Modlíme sa, aby ju ľudia používali, a aby Božie Slovo prenikalo do ich srdiec a životov.

Rebekah sa ani po roku nedočkala pracovného povolenia. Keďže sme neboli v Afrike, Rebekah mohla pracovať úplne bez obmedzení, venovala sa kontrole pravopisu Novej Zmluvy v jazyku Kabwa. Táto Nová Zmluva bola minulý rok dokončená a poslaná na tlač. Okrem toho pracovala ako koordinátorka lingvistiky, čo znamenalo vedenie lingvistického oddelenia, plánovanie práce a plánovanie rozpočtu.

Okrem práce v Tanzánii sme mali príležitosť vyučovať v kurze pre budúcich misionárov v Anglicku. Rebekah vyučovala fonetiku – študenti sa učili vyslovovať a rozpoznávať všetky zvuky, ktoré sa vyskytujú v jazykoch na celom svete, ja som vyučoval prax učenia sa jazyka. Tento čas uprostred pandé-

mie a izolácie bol veľmi občerstvujúci. Boli sme veľmi povzbudení jednotlivými príbehmi týchto misionárov, ktorých si Pán Boh rôznymi spôsobmi povolával. Prosíme, modlite sa za nich, mnohí z nich v tomto období hľadajú svoje budúce pôsobisko a sťahovanie sa do zahraničia do úplne novej situácie je v tomto období obzvlášť náročné. (my vám o tom môžeme hovoriť svoje)

Okrem práce cez internet a vyučovania v Anglicku, sme mali možnosť stráviť čas aj s našimi rodinami v Anglicku a na Slovensku. Koncom roka sme boli tiež veľmi povzbudení tým, čo sme roky brali za samozrejme – stretnúť sa s priateľmi a spolu oslavovať Boha na bohoslužbách.

V decembri sme opäť vycestovali z Európy, odišli sme do Tanzánie, kde som sa po sviatkoch vrátil k práci v kancelárii. Tanzánska vláda v júni minulého roka vyhlásila, že v krajine nemajú žiadny koronavírus a život v Tanzánii pokračoval bez akýchkoľvek obmedzení a akékoľvek neoficiálne informácie o korone boli protizákonné. Táto situácia sa však postupne začala meniť koncom januára, keď s príchodom nových mutácií už nebolo možné koronu naďalej držať v tajnosti. Od konca januára sa naše vedenie rozhodlo, že budeme pracovať z domu. Toto však netrvalo dlho. Vzhľadom na dlhodobé problémy s tanzánskou vládou a neochotou udeľovať pracovné víza cudzincom, sme museli uvažovať nad rôznymi alternatívami, ako aj naďalej pracovať pre Tanzániu, no nie z Tanzánie.

Konečné rozhodnutie bolo založiť vzdialené pracovisko v Rwande, kde spolu s ďalšími, prevažne Európanmi a Američanmi, môžeme spolu pokračovať v našej práci. Ja a Rebekah sme pôvodne rozmýšľali nad presunom až koncom roka, no vzhľadom na to, že by sme boli poslední Wycliffe misionári v našom meste a že by sme museli pracovať z domu, sme sa rozhodli presťahovať do Rwandy spolu s našimi ďalšími kolegami, a tak sme v polovici marca spolu opustili Tanzániu.

Prosíme, modlite sa za nás v tomto prechodnom období, pri hľadaní si bývania a hľadaní kancelárskych priestorov tu, v Rwande. Modlite sa aj za Tanzánčanov, aby im Pán Boh pomáhal aj naďalej pokračovať v ich práci ako to bolo aj doteraz. Obzvlášť sa modlite za tímy, ktoré dokončujú preklad Novej Zmluvy. Modlite sa aj za naše budúce plány – keď bude situácia priaznivejšia, budeme podnikáť krátkodobé pracovné cesty do Tanzánie, s ktorými zatiaľ nie sú žiadne vízové problémy.

Modlite sa za Rebeku a jej prácu ako lingvistickú koordinátorku a kontrolórku pravopisu pre rôzne Nové Zmluvy, s niektorými z týchto jazykov ešte doposiaľ nepracovala, a tak to pre ňu bude obzvlášť veľká výzva. Modlite sa aj za mňa, práca pre tím Ikoma bude v priebehu najbližších dní alebo týždňov hotová. Budem aj naďalej pomáhať ľuďom s ich technickými problémami a zároveň spolu s našim vedením hľadať, akým spôsobom rozumne využiť čas, ktorý mi po Ikome zostane. ■

Práca na diaľkuu

Tímové stretnutie s rozstupmi

BEZ NÁROKU NA ODMENU

Miestne združenie YMCA v obci Hrhov pri Rožňave vzniklo v roku 2012 a zameriava sa predovšetkým na voľnočasové aktivity pre deti, dospelajúcich mladých ľudí, ale napr. aj na semináre pre mamičky s malými deťmi a pod. O rôznorodej činnosti miestneho združenia, ale aj o vplyve pandémie na tieto aktivity sa s predsedníčkou YMCA v Hrhove **BEÁTOU ZELENOU** rozprávala VLADIMÍRA VRAJOVÁ.

Zakladajúci členovia

Ako vzniklo miestne združenie YMCA v Hrhove? Aké sú vaše aktivity?

Už pred rokom 2012 sme hľadali možnosti ako podporiť lokálnych mladých ľudí v Hrhove a okolí v ich osobnom rozvoji. Na prvom (skúšobnom) podujatí sa zišlo nečakané množstvo zvedavcov. Bol to impulz, ktorý nás presvedčil o potrebe začať sa venovať tejto skupine. Poslanie organizácie YMCA sa nám zapáčilo pre jej programovú stránku, medzinárodné pozadie s pestrou a dlhou minulosťou. Miestne združenie, ktoré sme založili ešte v roku 2012, si predsavzalo poskytnúť deťom a mladým ľuďom zmysluplné trávenie voľného času. Naše plány a odhodla-

nie sa stretli s veľkým záujmom zo strany obyvateľov obce. 11. apríl 2015 bude pre naše združenie pamätným dátumom. Získali sme dôveru vedenia YMCA na Slovensku, ktorá nás prijala za riadneho kolektívneho člena. V súčasnosti sa venujeme mládeži prevažne do veku tridsať rokov. Najzastúpenejšou aktívnou skupinou sú však 3–5-ročné deti. Svoje aktivity priamo nezameriavame na znevýhodnené skupiny. Napriek tomu nás navštevujú deti z neúplných rodín a z komplikovanejších sociálnych podmienok.

V minulom roku sme formálne evidovali štyridsaťštyri členov. Vedenie združenia pozostáva z desiatich členov.

Aké máte podmienky na svoju činnosť?

Naše klubové aktivity prebiehajú v budove miestnej materskej školy, kde máme vyčlenené vlastné priestory. V uplynulom roku prebiehali štyri pravidelné klubové aktivity. Už deviaty rok fungujú Strong women: dvakrát týždenne naše ženy usilovne „makajú“ na svojej postave, pričom obmieňajú rôzne formy cvičení. Posledné roky cvičia dokonca pod vedením profesionálneho osobného trénera a od minulého roka praktizujú aj jogu pod vedením lektorky.

Ďalším krúžkom je Tensing (od „teenagers singing“), ktorá je jednou z aktivít YMCA ako takej. Toto zoskupenie je neoddeliteľ-

nou súčasťou každej slávnosti v obci. Tensing bol dokonca odrazovou priechkou pre niekoľkých talentovaných mladých ľudí, ktorí sa dnes zaoberajú spevom na poloprofesionálnej úrovni v hudobných zoskupeniach. Sme na nich patrične hrdí, verím, že aj oni si niekedy pospomínajú na časy v YMCA.

Mojou srdcovkou je krúžok Malí kuchári. S deckami jedenkrát do týždňa vypekáme, vyvárame nejakú dobrotu. Na základe receptu si sami pripravujú jedlo. Čo si uvaria, to si musia na konci aj zjesť. Väčšinou s tým nemajú problém, nakoľko počas šiestich rokov fungovania krúžku sa z nich stali veľmi zdatní kuchári a kuchárky.

Veľkej obľube sa tešia aj stretnutia mamičiek a ich detí na krúžku Baba-mama. Navštevujú ho najmä deti a ich rodičia v predškôlárskom veku. Pred dvoma rokmi sa v rámci klubu konal kurz masáže detí, pravidelne navštevuje deti Mikuláš, ale konala sa už aj fašiangová oslava pre najmenších ymkárov.

Najmladším je cyklistický krúžok. Vďaka vedúcemu, ktorý je sám vášnivým bikerom, sa z našej obce stala cyklistická obec. Športovci oprášili svoje bicykle a začali pozvoľna trénovať. Dnes nemajú problém zvládnuť horský terén dlhý niekoľko desiatok kilometrov a úspešne nás reprezentovať na cyklosúťažiach. Okrem pravidelnej činnosti sa venujeme aj turistike, hlavne pre náročných turistov. Máme zdolané napr. Priečne sedlo v Tatrách, ferratu Veľký Kysceľ v Slovenskom raji, chodíme pravidelne na zimné výstupy.

Na game klube si deti, najmä v zimných mesiacoch, užijú trochu virtuálnej zábavy. Športujeme, tancujeme a pretekáme v rôznych disciplínach. Nezriedka si posedíme s pukancami v ruke pred dobrým animákom. Miestna YMCA v Hrhove dokázala cez rôzne granty za posledné roky vybudovať oddychovú zónu pri vodopáde, ktorý je jedným

z turisticky najnavštevovanejších prírodných atrakcií v regióne.

Ako vyzerá tím pracovníkov miestneho združenia?

YMCA Hrhov je špecifická hlavne v tom, že pracuje výlučne s dobrovoľníkmi. Ani jedna z vedúcich funkcií nie je honorovaná. Predseda, sekretár, členovia výboru, všetci vedúci záujmových krúžkov sú neplatení dobrovoľníci a pracujú bez nároku na odmenu. Venujú sa aktivitám v združení popri svojom zamestnaní. Na jednej strane je takáto forma práce zárukou kvality nášho tímu, nakoľko motivácia vychádza z nášho vnútra. Na strane druhej je fyzicky veľmi vyčerpávajúca, nakoľko naši dobrovoľníci musia rovnako zarezávať v platenej aj v tejto neplatenej práci.

Spolupracujeme so samosprávou obce: bolo to tak počas predchádzajúceho vedenia obce a je to tak aj v súčasnosti. Veľmi dobrá spolupráca je vytvorená aj medzi YMCA a miestnou materskou a základnou školou, niekoľkí pedagógovia sú členmi miestneho združenia.

Ako vyzerala činnosť miestneho združenia v roku 2020?

Napriek nepriaznivej situácii spojenej s covidom sme z uplynulého roka vyťažili maximum. Keď nám to obmedzenia dovolili, viedli sme pravidelnú krúžkovú činnosť. Zorganizovali sme niekoľko jednodňových workshopov na rôzne témy. Nepravidelné aktivity sme časovo rozvrhli tak, aby boli realizované v období „pandemického pokoja“. Veľmi obľúbený je krúžok Malí kuchári, ktorý sme museli dočasne zrušiť ako prvý, pretože predstavoval najväčšie riziko pri možnom šírení vírusu. A navyše, s ochrannými pomôckami na tvári si len ťažko pochutíme na upečených dobrotách! Postupne sme pozastavili aj Tensing, na ktorom sa naši umelci dokonca nejakú dobu stretávali a spievali s maskami na tvárach, ale tiež to nebolo ono, veď spev,

ktorý je len o zvuku bez emócií, je len veľmi slabou kávou.

Naopak brány cyklistického a turistického krúžku mohli byť väčšinu minulého roka otvorené. Aktivity Baba-mama predstavovali príležitosť stretávať sa na čerstvom vzduchu s detičkami po prvej vlne pandémie. Každá jedna mamička bola neskutočne vďačná za túto možnosť. Zorganizovali sme dokonca Montessori day – stretnutie pre rodičov s deťmi, spojené s prednáškou. Rodičia sa mohli informovať o metódach známej výchovnej techniky, zatiaľ čo sa deti zoznámali s nástrojmi a hracími prvkami danej metódy. Toto stretnutie bolo veľmi úspešne s cca tridsiatimi účastníkmi. Záujem bol aj o ďalšiu spoluprácu, no, žiaľ, z dôvodu epidemiologických opatrení sme boli nútení projekt pozastaviť. Rovnako aj Strong women, čiže naše silné ženy, mohli svoje aktivity vykonávať len s určitými obmedzeniami.

Vidíte aj nejaké pozitíva, ktoré priniesla pandémia do činnosti miestneho združenia?

Ťažko by som hľadala niečo pozitívne. Pandémia nás prinútila obmedziť naše aktivity, posledné mesiace hovoríme o úplnom prerušení činnosti. V minulom roku sme na jeseň vyhlásili online súťaž o Miss tekvicovú hlavu. Súťažiaci sa mohli zapojiť s fotografiou vyrezaných tekvicových lampášov. Ten s najvyšším počtom „páči sa mi“ vyhral. Chceli sme aj niektoré ďalšie aktivity preniesť do virtuálneho priestoru, no ukázalo sa, že decká majú takýchto aktivít vďaka školským povinnostiam akurát dosť. O ďalšie nemali záujem. Popravde, sa im ani nečudujem...

Čo bolo pre vás ako miestne združenie v minulom roku najnáročnejšie?

Najnáročnejšie bolo sledovať neustály vývoj pandemických opatrení, obmedzení, nariadení a povolení. Postupné plánova-

nie aktivít zo dňa na deň stratilo zmysel. To, čo platilo v pondelok, v piatok už nebolo aktuálne. Museli sme neustále presúvať svoje aktivity, meniť termíny a znižovať počty povolených účastníkov.

Pocítli ste v miestnom združení finančnú krízu?

V minulom roku sme finančnú tieseň nijako nepocítli, skôr sme mali problémy s rozpočtom v tom zmysle, aby sme s ním naložili podľa plánov. Obávam sa, že v tomto roku bude dopad pandémie na náš rozpočet väčší. Napriek tomu to neberieme tragicky, budeme vďační, ak nám situácia povolí posediť si okolo táboráku so špekačkou v ruke.

Ako ovplyvnila pandémia medziludské vzťahy v miestnom združení?

Vedenie združenia sa v tomto roku ešte nestretlo, formálne záležitosti riešime online, ale plánovanie si vyžaduje aj kontaktnú komunikáciu. To, ako pandémia ovplyvnila medziludské vzťahy, ukáže budúcnosť. Potrebujeme sa stretnúť, aby sme to vôbec zistili. Tým pádom, že naše združenie pracuje výlučne na báze dobrovoľníctva, nadšenie, zánietenosť a chuť niečo tvoriť sú najdôležitejšími faktormi, ktoré ovplyvňujú chod združenia. V momentálnej situácii sa tieto pocity a nálady tisnú do ústrania. Mnohí z nás prekonali, alebo práve prekonávajú covid, takže na dobrovoľníctvo momentálne nemyslia, snažia sa najmä vyzdraviť a zosilniť. Aktivity miestneho združenia sú z tohto dôvodu pozastavené.

Aké sú vaše plány na rok 2021?

Už minulý rok sme chceli zorganizovať letný denný tábor s rôznorodým programom. Bojím sa, že ani v tomto roku to už nedotiahneme do úspešného konca. Skôr sa zameriame na jednotlivé workshopy, tvorivé dielne a budeme pokračovať v pravidelnej klubovej činnosti. ■

Cyklisti

Kurz masáže bábätiok

Turistika v Karpatoch na Ukrajine

Vyrábávanie tekvicových lmapášov

TOMÁŠ KOMRSKA

CESTA K POZNANIU

Všimol som si, že jeden kolega, mocný to chlap, schudol.

I stalo sa, že sme sa na konečnej stretli, každý na inej linke a prirodzene vznikol čas na obed a krátky rozhovor. Vybral som upečený encián so zemiakmi a zeleninou z farmy, načo kolega pohotovo vytiahol nožik a kúsok zo všetkého ochutnal s povzdychom:

„Hmm, takéto môžem!“

Hovorím mu: „Počúvaj, ty si voľajako schudol, či?“

„Áno, áno, zdravo sa stravujem.“

„Ale čo, čo to znamená pre teba zdravo?“

„No, poviem ti tak, starám sa o svoju, už starú, mamu. Poznáš to, ako to je, starať sa o takého človeka. To máš len dve možnosti. Buď začneš drogovať, aby si to zvládol, alebo chľastať. Ja som začal chľastať. Problém je, že neviem chľastať, a tak sa vždy z toho povraciam. Minule mi sused hovorí: ‚Počul si nad ránom za senníkom jeleňa?‘

Tak som ho musel vyviešť z omylu: ‚Ale nie, to som bol ja!‘ “

Zasmiali sme sa.

„No a potom vždy nohou spravím analýzu toho, čo to zo mňa vyletelo a zisťujem, čo som strávil, a naopak, čo mi dlho v žalúdku leží, a to som zo stravy vylúčil.“

„Pozoruhodná metóda – nechceš si ju dať patentovať?“

„Hehe, nooo, porozmýšľam!“

Aká je moja metóda, cesta k poznaniu?

Všímam si, že túžba ľudí po poznaní by aj bola, len cesta k poznávaniu nie vždy vyhovuje. Kolegove uši boli a sú hluché na hlas odborníkov v oblasti stravy.

Nehovoriac o tom, že vlastná skúsenosť je ďaleko cennejšia, ako nemastno-neslano prinášaná hoci aj perla poznania.

Pustiť sa do poznávania toho, čo ma naozaj zaujíma, má zmysel.

Ak na to pôjdem hoci aj okľukou, ale pre mňa pútavým spôsobom, k pravde a poznaniu sa priblížim.

Si myslím. ■

Z ROKOVANIA RCB MAREC 2021

Rada rozhodla:

Že Konferencii Cirkvi bratskej odporučí ordináciu Juraja Institorisza za kazateľa Cirkvi bratskej. Jurajova ordinačná práca je dostupná na webe Cirkvi bratskej v sekcii Knižnica.

Rada schválila:

Študijné voľno kazateľa Martina Kačura v termíne júl – august 2021 a január 2022. Podmienkou zahájenia študijného voľna je predloženie študijného plánu.

Rada zobrala na vedomie:

Informáciu o rozhovore brata predsedu so staršovstvom zboru v Starej Turej, ktorý momentálne nemá správcu.

Informáciu o ukončení pôsobenia JUDr. Jána Jurana na poste riaditeľa cirkevného odboru Ministerstva kultúry.

Ďalej Rada:

Rokovala o možnosti zaobstarania licencií Microsoft Office 365 pre cirkve ako neziskovú organizáciu a poverila internetový odbor, aby pripravil ponuku s prehľadom vhodných možností pre cirkve, zbory a pracovníkov.

Rokovala o príprave konferencie 2021. Momentálne nie je jasné či v júni 2021 bude reálne zvolať Konferenciu prezenčnou, resp. dištančnou formou. Materiály pre Konferenciu sa pripravujú podľa pôvodného harmonogramu. Rada osloví doterajších členov komisií, či sú ochotní opäť kandidovať a následne v prípade potreby doplní personálne návrhy o ďalšie osoby

Mala užitočný rozhovor s Tomášom Grulichom o skúsenostiach s Cestou obnovy v prešovskom zbore a v českých zboroch.

■

Spracované z podkladov RCB.

VZOSTUPY A PÁDY (po slovensky)

Na Slovensku sa za necelých 30 rokov vystriedalo 12 vlád a máme 8. premiéra. Jedna vláda bola dočasná (1994, premiér K. Moravčík) a predčasnými voľbami skončili 2 vlády (2. Dzurindova (2006) a v polovičke volebného obdobia vláda I. Radičovej (2010). Mladej Slovenskej republike, ktorá si hľadala miesto v demokratickom svete a Európe, sa však smerovania vlád dotýkali zásadne. Predovšetkým Mečiarova vláda v rokoch 1994–1998 nás prakticky vyradila z cesty do NATO a EÚ. A nielen to.

Ešte za socializmu sa hovorilo, že keby sme mali Saharu, tak už nemáme piesok – rozkradli by sme ho... V porovnaní s tým, čo prišlo po „Nežnej“ to však boli len drobní vreckári. U nás sa národným športom samostatných slovenských politických reprezentácií stalo rozkrádanie a tuneľovanie hospodárstva. V 1998-om roku síce protimečiarovská koalícia politickú orientáciu krajiny zmenila, ale korupcia a rozkrádanie sa len prezliekli do bielych golierov a devastovali Slovensko ďalej. Prvá sa tomu vzoprela premiérka I. Radičová, ale keď šliapla na otlaky miklošovsko-dzurindovským tunelárom, a keď ju Sulík v roku 2012 potopil, vedenie SDKÚ (Dzurinda s Miklošom) nehodili záchranné koleso. Radšej pripustili pád vlády, len aby sa nikto nedotkol ich záujmov. V skorumpovaných ficovcoch mali istotu, že obvinenia budú smerovať do vetra a nie na prokuratúru.

Za posledné 3 roky sme svedkami väčšej rotácie špičiek vládnych zoskupení ako za celé obdobie predtým. Vražda novinára a jeho priateľky potopila Ficovu vládu a Sulík za pomoci Sputnika

BOHUSLAV PIÁTKO
(šéfredaktor)

„Od založenia Talianskej republiky v roku 1946 sa dodnes vystriedalo vyše 30 premiérov a viac ako 70 vlád. Funkčná životnosť talianskych premiérov je v priemere 1 rok, aj keď Taliansko má premiérov, ktorí sa viackrát na svoj post vrátili. Preto je počet vlád vyšší ako zoznam premiérov.“

(I. Samson, Zregiony.sk)

Treba povedať, že výmeny vlád berú Taliani skôr ako národný šport, lebo neprinášajú výrazné zmeny vnútornej či zahraničnej politiky. Prakticky sa života bežných ľudí nedotýkajú

vládu Igora Matoviča. A povstali nové vlády – obidve bez volieb. Politológovia i novinári tieto tri predčasné výmeny vlád bez volieb (rátam aj tú z roku 1994 Mečiar /Moravčík) pri poslednej kríze začali porovnávať. V jednej besede Ján Figel' (KDH) povedal, že oni v roku 1994 mali, pri povolení Mečiarovej vlády, už postavené nové vládne zoskupenie, a to títo nemajú. Zabudol však povedať, že Moravčíkova vláda vôbec nemusela byť dočasná, keby neustúpili komunistom z SDK, ktorí mali v tom čase také vysoké preferencie, že si mysleli, že voľby vyhrajú. A výsledok – Mečiarovo HZDS spolu s Luptákovými robotníkmi (ZRS) a Slotovými národníkmi (SNS) vyhrali voľby a spravili so Slovenskom presne to, čo povedal Mečiar v Zlatej Idke „prevalcujeme to všetko tak, že sa budú diviť“. Ustanovujúca schôdza parlamentu bola „slovenskou nocou dlhých nožov“. V duchu „víťaz berie všetko“ vymenili ešte aj vrátnikov v inštitúciách a firmách, na ktoré mal štát dosah.

Výmeny vlád Fico/Pellegrini a Matovič/Heger prebehli – no, ako prebehli. Ficovci dovládli s úsmevom a jamkami na lícach. A mieru ľudovej tvorivosti pri poslednej výmene nemohol predpokladať nikto. Ale – je lepšia alternatíva? Slovensko je v patovej situácii – na jednej strane rozhašterení amatéri, na druhej zomknutá mafia, ktorá sa ponúka ako záchranca Slovenska. Pri znám sa – nevidím svetlo na konci tohto tunela. Ale potichu si myslím, že prijateľnejší sú tí prví. Doteraz každá vláda, ktorá na Slovensku vzišla z predčasných volieb, bola väčším zlom, ako tá povolená. ■

KRÍŽOVKA

„Najväčšou odmenou za námahu nie je to, čo za ňu dostaneme, ale to, ako...“

Ruskin

Autor: Peter Kailing	Rímska bohyňa úrody	Pôsobisko matky Terezy (v Indii)	Pracoval na poli		POMÔCKY Yor, Art, Enak	Taliansky súhlas	Citoslovce (Ticho!)	Okovaná nádoba	Vypil!
Jazero bez odtoku				Palestín. praotec	Predložka TAJNÍČKA				
Teplá hrada					•				
Obsahujúca soľ					•	Roztápaj Kód Jorubčiny			
	Vrch. časti obilí Rus. rieka				•		Zhotovuj veniec Park		
Ruský súhlas			Ktosi (básn.) Papagáj		•			Praží	Lovkyňa perál
Otília (dom.)				Sloven. kraj Umenie (franc.)	•				
Náhle					•	Čmud Meno Cha- čaturiana			
	Osmička (kart.)	Vojen. predajňa Nadol			•		Detský pozdrav Okoval		
Predložka			Hrôzovláda Popravca		•				Izraelita
Oponent, rival				Nariad Predložka (dnu)	•				
Mládenci					•				
Výrobok Fiatu						Súladi (kniž.)			

Tajnička krížovky z RELAXU Dialóg č. 3/2021.

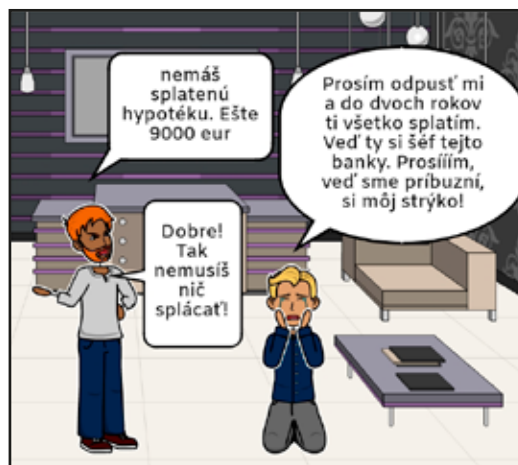
Komu nestačí málo, tomu NESTAČÍ NIČ.

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:

svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHR do 10. 5. 2021. Nezabudnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 5/2021. **Stranu pripravil Peter Kailing**

Podobenstvo o odpustení
(Autor: Šimon Boltžiar, 8. X, CZŠ Narmia Pezínok)